

Projekt

z dnia 28 kwietnia 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY REDZIKOWO**

z dnia ..... 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Redzikowo na lata 2026 – 2030”

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, poz. 1436, z 2026 r. poz. 252) oraz art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, poz. 1302, z 2026 r. poz. 26, poz. 203)

**Rada Gminy Redzikowo
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Redzikowo na lata 2026 – 2030”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Redzikowo.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Redzikowo na lata 2026-2030

Redzikowo 2026

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Uwarunkowania formalne procesu opracowania Strategii	5
1.1. Kontekst prawny.....	5
1.2. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	6
2. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Redzikowo	10
2.1. Położenie i ludność.....	10
2.2. Lokalna gospodarka i rynek pracy	13
2.3. Dominujące problemy w ujęciu pomocy społecznej.....	15
2.4. Rekomendacje w zakresie usług społecznych	17
3. Wyzwania strategiczne lokalnej polityki społecznej	18
3.1. Ubóstwo, bezrobocie i bierność zawodowa	18
3.2. Jakość życia osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.....	21
3.3. Funkcjonowanie rodzin z dziećmi	24
3.4. Przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym	28
4. Potencjał wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych	32
5. Cele i kierunki działań.....	36
6. Sposób realizacji Strategii.....	49
6.1. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej ...	49
6.2. Koordynacja wdrażania Strategii.....	49
6.3. Ramy finansowe	50
6.4. Monitoring Strategii	51
Spis tabel	52
Spis wykresów	52

Wprowadzenie

Gmina stanowi wspólnotę samorządową utworzoną z mocy prawa przez mieszkańców zamieszkujących określone terytorium. W świetle *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Do jej zadań własnych należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym w zakresie m.in. ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, infrastruktury drogowej, zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, lokalnego transportu zbiorowego, zieleni gminnej, budownictwa mieszkaniowego, targowisk i hal targowych oraz unieszkodliwiania odpadów. Realizacja działań w tych obszarach wymaga ponoszenia nakładów, zwykle dość znacznych, na utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej oraz transportowej.

W sferze obowiązków gminy znajduje się również szereg zadań, zwykle mniej namacalnych i dostrzegalnych na co dzień, jednak równie ważnych dla funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Są to zadania użyteczności publicznej w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia, edukacji publicznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego, współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami, kultury i kultury fizycznej oraz turystyki, a także wspierania i upowszechniania idei samorządowej. Są one *bliżej* ludzi w tym sensie, iż ich realizacja wymaga konkretnych odbiorców – osób i rodzin, które będą chciały albo będą potrzebowały skorzystać ze świadczonych przez gminę usług. Działania te składają się na szerokie znaczenie pojęcia lokalnej polityki społecznej, w świetle którego stanowi ona działalność zmierzającą do poprawy standardów życia wszystkich mieszkańców wspólnoty samorządowej.

W związku z powyższym, założenia, cele i działania lokalnej polityki społecznej nie powinny koncentrować się jedynie na doraźnym bądź długookresowym wspomaganie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych. Istotne jest natomiast oddziaływanie na mieszkańców w taki sposób, aby minimalizować ryzyko występowania problemów i dysfunkcji przy jednoczesnym maksymalizowaniu zdolności do ich samodzielnego przezwyciężania przez osoby i rodziny. Na takich założeniach opiera się *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Redzikowo na lata 2026-2030*.

Niniejszy dokument składa się z dwóch zasadniczych części. Za podstawę planowania strategicznego przyjęto diagnozę, która posłużyła identyfikacji i opisowi zjawisk społecznych oraz opracowaniu wniosków i wskazówek, które pozwoliły zaplanować cele i kierunki działań. Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej uwzględnia czynniki determinujące warunki i jakość życia ludności, a także zewnętrzne objawy i przyczyny dominujących problemów – w ujęciu zarówno statycznym jak i dynamicznym, opisującym obserwowalne tendencje przynajmniej na przestrzeni ostatnich co najmniej 3 lat.

Wśród głównych źródeł danych, wykorzystanych do opracowania diagnozy sytuacji społecznej Gminy Redzikowo należy wskazać Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,

Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej i sprawozdania sporządzone przez gminę, sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych Gminy Redzikowo, raporty o stanie gminy, a także inne informacje dostępne m.in. na stronach internetowych. Przy opracowaniu diagnozy, przyjęto zasadę posługiwania się najbardziej aktualnymi danymi rocznymi, aby zapewnić ich porównywalność na przestrzeni całego okresu analizy. Ponadto wykorzystano wnioski i rekomendacje wynikające z *Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Słupsk¹ w zakresie usług społecznych*, opracowanej przez Centrum Usług Społecznych.

Część wdrożeniowa Strategii zawiera wizję projektowanych zmian oraz katalog niezbędnych kierunków działań, wypracowane na podstawie diagnozy sytuacji społecznej gminy, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań prawnych i programowych. Określone w niej zostały również ramy formalno-prawne procesu realizacji Strategii, metody i narzędzia monitoringu, usługi i zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej oraz główne źródła finansowania działań.

---

¹ Gmina Redzikowo funkcjonuje od 1 stycznia 2024 roku, wcześniej funkcjonowała jako Gmina Słupsk.

1. Uwarunkowania formalne procesu opracowania Strategii

1.1. Kontekst prawny

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi, w świetle art. 17 ust. 1 pkt 1 *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*, zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. W jego ramach należy szczególnie uwzględnić programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ustawa precyzuje ponadto, w art. 16b pkt 2, elementy, które musi zawierać strategia. Są to:

- 1) diagnoza sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
- 2) prognoza zmian w okresie objętym strategią,
- 3) określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii i jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Ponadto, zgodnie z art. 16b pkt 3 strategia opracowana przez gminę określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybie określonym w tej ustawie.

Obszar lokalnej polityki społecznej kształtują również inne akty normatywne w randze ustawy, wśród których należy wymienić w szczególności następujące:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia;

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r.;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych odbywa się na podstawie przepisów wskazanych wyżej ustaw, a także szeregu innych, których tu nie wymieniono, a które regulują obowiązki organów gminy, sposób realizacji zadań własnych, jak również określają katalog dostępnych narzędzi.

1.2. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi i programowymi

Uwarunkowania programowe lokalnej polityki społecznej znajdują swoje źródła w dokumentach strategicznych różnych szczebli: międzynarodowego, europejskiego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego. Stanowią one kierunkowe wytyczne dla działań jednostek samorządu terytorialnego, zapewniając spójność działań i realizację nadrzędnych celów polityki poszczególnych szczebli. Wśród dokumentów międzynarodowych i krajowych należy wskazać m.in. następujące:

- Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność,

- Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030.

Spośród powyższych szczególną uwagę warto poświęcić stosunkowo najnowszemu dokumentowi, jakim jest *Strategia Rozwoju Usług Społecznych* przyjęta w dniu 15 czerwca 2022 roku przez Radę Ministrów. Jej głównym celem jest deinstytucjonalizacja, czyli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
- stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Na szczeblu wojewódzkim głównym dokumentem strategicznym jest *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*, której projekt został przyjęty przez Zarząd Województwa Pomorskiego Uchwałą nr 107/221/21 z dnia 4 lutego 2021 r. W świetle zawartej w niej wizji, Województwie Pomorskie w 2030 roku to region dobrobytu, czysty, otwarty, spójny, innowacyjny oraz rozwijający się w sposób trwały. Cele strategiczne i przyporządkowane im cele operacyjne są następujące:

1. Trwałe bezpieczeństwo
  - 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe
  - 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne
  - 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne
  - 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe
2. Otwarta wspólnota regionalna
  - 2.1. Fundamenty edukacji
  - 2.2. Wrażliwość społeczna
  - 2.3. Kapitał społeczny
  - 2.4. Mobilność
3. Odporna gospodarka
  - 3.1. Pozycja konkurencyjna
  - 3.2. Rynek pracy
  - 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
  - 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym

Wskazany wyżej dokument zawiera w sobie strategię polityki społecznej województwa pomorskiego, która stanowi jego integralną część i od 2021 roku nie będzie opracowywana odrębnie. Z tego względu warto przytoczyć główne działania określone w SRWP 2030, które uwzględnia również strategia na poziomie powiatowym. Są to m.in.: rozwój usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej; likwidacja barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do wszystkich usług publicznych; aktywizacja i integracja społeczna i zawodowa grup wymagających szczególnego wsparcia, przede wszystkim osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci i młodzieży, realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, rozwoju ekonomii społecznej, współpracy z NGO, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W obszarze usług społecznych na poziomie regionu istotny jest *Regionalny Plan Rozwoju i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych i Zdrowotnych w Województwie Pomorskim na lata 2026-2028* przyjęty Uchwałą Nr 1431/143/25 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 2 grudnia 2025 r. Jego cele sformułowano następująco:

1. Wskazanie na lata 2026-2028 priorytetów w zakresie deinstytucjonalizacji w województwie pomorskim oraz wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług na poziomie lokalnym (gminy, powiaty) oraz regionalnym (województwo).
2. Dbanie o jak największą spójność procesu deinstytucjonalizacji w województwie pomorskim, w tym w szczególności w zakresie działań samorządów terytorialnych odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie usług objętych programem.
3. Koordynowanie działań podejmowanych przez samorzady terytorialne (w tym SWP) oraz sektor obywatelski, partnerów społecznych i sektor zdrowotny, a także inne podmioty zaangażowane w proces deinstytucjonalizacji.
4. Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy UE z regionalnymi i lokalnymi celami w obszarze usług społecznych.

Główny cel interwencji to *Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób wymagających wsparcia, umożliwiającym im niezależne życie w społeczności lokalnej*. Obszary zaplanowanej interwencji sformułowano następująco:

- 1) Rodzina – dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami.
- 2) Osoby starsze.
- 3) Osoby z niepełnosprawnościami (OZN) oraz osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- 4) Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego.
- 5) Osoby w kryzysie bezdomności.

6) Osoby wymagające opieki długoterminowej.

Obszary te zostały również uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu.

Na szczeblu gminnym niezbędne jest uwzględnienie zapisów powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Cel główny *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Słupskiego na lata 2026-2030* brzmi: *Stworzenie warunków efektywnego funkcjonowania mieszkańców Powiatu Słupskiego w środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym poprzez rozwój usług społecznych w formule deinstytucjonalizacji*. Cele strategiczne są następujące:

- 1) Cel strategiczny 1. Poprawa jakości opieki i wychowania w rodzinach oraz w placówkach wspierających dzieci i młodzież.
- 2) Cel strategiczny 2. Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami.
- 3) Cel strategiczny 3. Kreowanie efektywnej polityki senioralnej w powiecie.
- 4) Cel strategiczny 4. Wzmocnienie zdolności mieszkańców do podejmowania zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej.
- 5) Cel strategiczny 5. Zwiększenie dostępu do kompleksowych usług społecznych dla osób i rodzin doświadczających kryzysów.

Niniejsza Strategia przewiduje spójność z powyższymi założeniami w obszarach zgodnych z obszarami należącymi do kompetencji gminy.

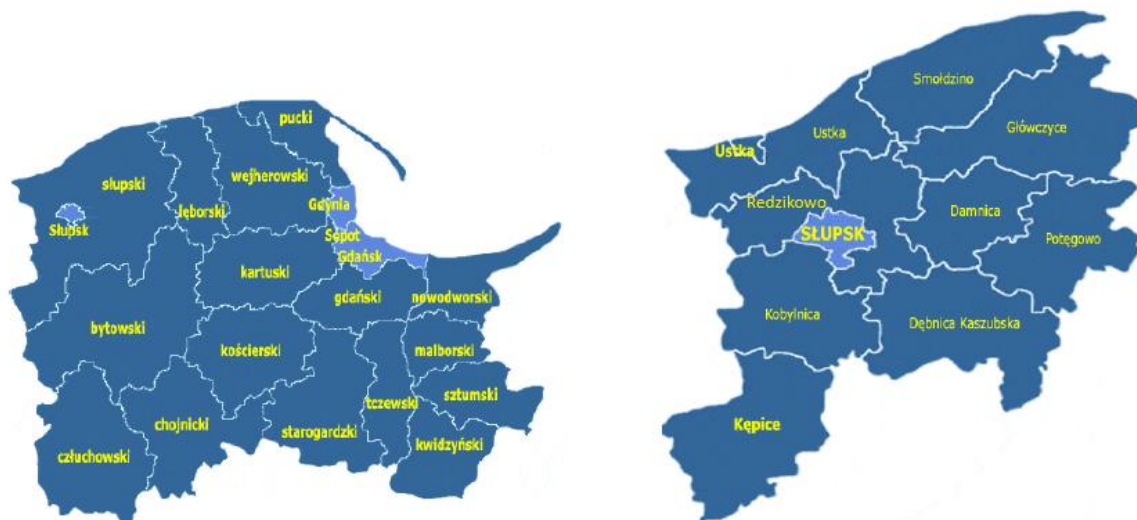

2. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Redzikowo

2.1. Położenie i ludność

Gmina Redzikowo jest położona w północno-zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie słupskim. Graniczy z sześcioma gminami z województwa pomorskiego oraz z jedną gminą położoną w województwie zachodniopomorskim, tj. z gminami Smołdzino, Ustka, Damnica, Główczyce, Dębica Kaszubska, Kobylnica, Postomino oraz Miasto Słupsk. Pod względem administracyjnym gmina składa się z 35 sołectw, natomiast siedzibą jej władz samorządowych jest Słupsk. Gmina ma charakter typowo rolniczy. W strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne i leśne, stanowiące 90% jej powierzchni, podczas gdy grunty zabudowane i zurbanizowane to 6%, natomiast pozostała część to nieużytki, kopaliny, tereny pod wodami itp.

Rysunek 1. Gmina Redzikowo na tle województwa pomorskiego i powiatu słupskiego

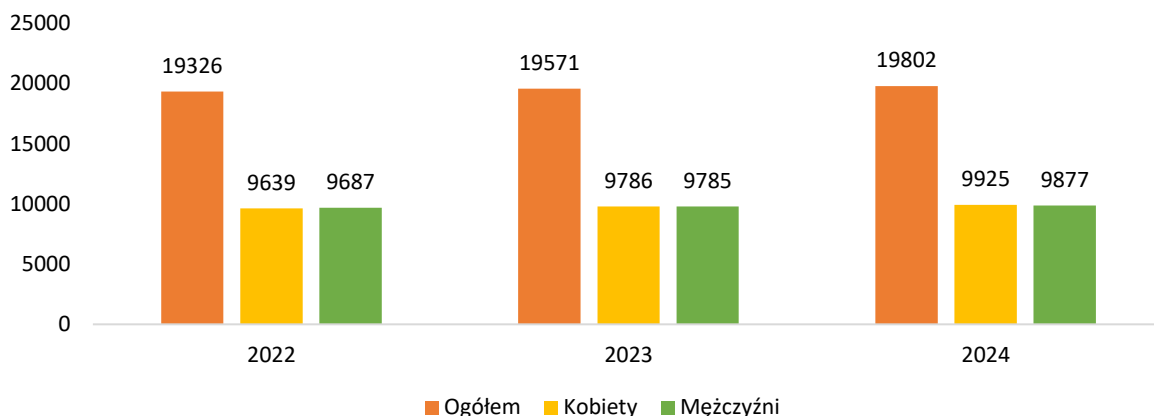
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE WWW.GMINY.PL

Według danych Rejestru Mieszkańców w grudniu 2025 roku Gminę Redzikowo na pobyt stały zamieszkiwało 18 385 osób. Do najliczniej zamieszkałych miejscowości należą: Siemianice (3 322 osoby), Redzikowo (1 604), Jezierzycy (1 391), Krępa Słupska (1 198), Bierkowo (1 140), Głobino (1 117), Włynkówko (927 osób) oraz Kusowo (604 osoby) W pozostałych liczba mieszkańców stałych była mniejsza 600 osób.

W świetle danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku w Gminie Redzikowo faktycznie zamieszkiwały 19 802 osoby, co oznacza wzrost w porównaniu do 2022 roku o 476 osób, tj. o 2,5%. Wśród mieszkańców gminy nieznacznie przeważają kobiety, które w 2024 roku w liczbie 9 925 stanowiły 50,1% ogółu, podczas gdy liczba mężczyzn kształtowała się na poziomie 9 877 osób (49,9%).

Wykres 1. Zmiany liczby ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Na zwiększanie się liczby ludności gminy wpływa przede wszystkim dodatnie saldo migracji. W 2024 roku z gminy wymeldowało się 279 osób, natomiast zameldowało 530 nowych mieszkańców. Saldo migracji wyniosło 251, co oznacza, że o tyle zwiększyła się liczba osób faktycznie zamieszkujących gminę w wyniku migracji. W całym okresie analizy saldo to przyjmowało niezmiennie wartości dodatnie, co jest związane w dużej mierze z położeniem gminy i postępującym procesem suburbanizacyjnym. Charakteryzuje się on tym, że mieszkańcy migrują z dużych miast, głównie ich centrów, na tereny podmiejskie.

Mniejsze znaczenie dla zmian liczby ludności ma tu przyrost naturalny. W 2024 roku w Gminie Redzikowo wyniósł -21 osób. W tym czasie liczba urodzeń żywych ukształtowała się na poziomie 122, natomiast liczba zgonów na poziomie 143. Na ujemną wartość przyrostu naturalnego wpływ miał przede wszystkim spadek liczby urodzeń – o 40 w latach 2022-2024. Liczba zgonów spadła w tym czasie o 16. W latach 2022-2023 przyrost naturalny przyjmował niewielkie wartości dodatnie, tj. 3 i 4 osoby.

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Urodzenia żywe	162	147	122
Zgony	159	143	143
Przyrost naturalny	3	4	-21
Zameldowania	652	571	530
Wymeldowania	254	294	279
Saldo migracji	398	277	251

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

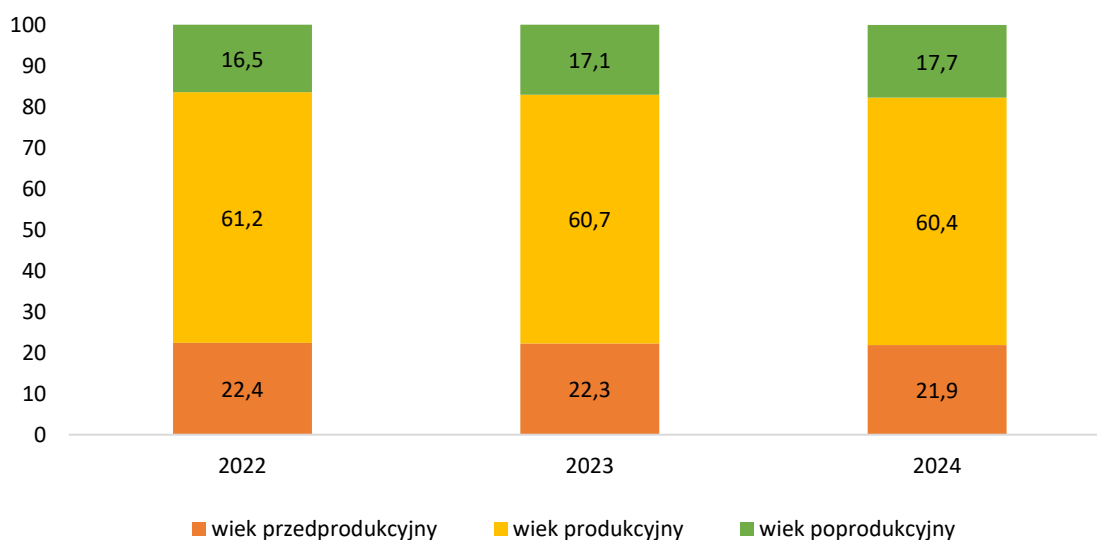

Społeczeństwo Gminy Redzikowo, podobnie jak ludność województwa pomorskiego, kraju oraz państw Europy Zachodniej, wykazuje cechy *starzenia się*, aczkolwiek w porównaniu do ogólnopolskich procesów, tu jest to proces dość powolny. W latach 2022-2024 w Gminie Redzikowo można zaobserwować:

- spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym, a więc dzieci i młodzieży do 17 roku życia – z 22,4% w 2022 roku do 21,9% w 2024 roku;
- spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat) – z 61,2% do 60,4%;
- wzrost odsetka osób w poprodukcyjnym okresie życia (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety od 60 lat wzwyż) – z 16,5% do 17,7%.

Niewielka dynamika procesu starzenia się społeczności gminy wynika w dużej mierze z faktu, że osoby sprowadzające się na jej teren są najczęściej w młodym wieku, w okresie planowania lub zakładania rodziny. Sprzyja to wzrostowi liczby dzieci i młodzieży w najbliższych latach, a także niewielkiemu wzrostowi odsetka osób w poprodukcyjnym okresie życia.

Wykres 2. Ludność Gminy Redzikowo według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024 (w %)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Powyższe tendencje potwierdzają wartości wskaźników obciążenia demograficznego ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024. W 2024 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie przypadało 29,3 osób w wieku poprodukcyjnym i 65,5 osób w wieku nieprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym natomiast było 80,9 osób w wieku poprodukcyjnym. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem kształtował się na poziomie 14,7%. Warto zaznaczyć przy tym ostatnim wskaźniku, że w przypadku mężczyzn był niższy i wynosił 13,3, podczas gdy w przypadku kobiet – 16,0. Jest to konsekwencja trendu demograficznego polegającego na tym, że kobiety żyją dłużej niż mężczyźni.

Tabela 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	63,4	64,8	65,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	73,6	76,6	80,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	26,9	28,1	29,3
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	13,3	13,9	14,7
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem – mężczyźni	12,0	12,5	13,3
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem – kobiety	14,5	15,4	16,0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

W porównaniu do 2022 roku wszystkie te wskaźniki wzrosły. Dla przykładu wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł o 2,4 punktu, a odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem – o 1,4 punktu.

2.2. Lokalna gospodarka i rynek pracy

Istotne dla diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy jest scharakteryzowanie lokalnej gospodarki. Tworzona jest ona przez system składający się z powiązanych ze sobą podmiotów – firm, instytucji publicznych oraz gospodarstw domowych, które spełniają odmienne funkcje oraz dążą do osiągnięcia określonych celów. Jej specyfika i kondycja uwarunkowane są wieloma czynnikami, w tym m.in. społecznymi, geograficznymi, historycznymi, prawnymi oraz instytucjonalnymi, a jednocześnie w sposób bezpośredni lub pośredni przekładają się na jakość życia mieszkańców danego terytorium.

Tabela 3. Wybrane wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Redzikowo w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Podmioty wpisane do REGON na 1 000 ludności	117	118	120
Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	191,1	194,8	198,2
Osoby fiz. prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności	94	96	97
Osoby fiz. prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	15,43	15,80	16,02

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Na koniec 2024 roku w rejestrze REGON figurowały 2 372 podmioty gospodarki narodowej z terenu Gminy Redzikowo. Ich liczba wzrosła w porównaniu do 2022 roku o 112, tj. o 5,0%. Na każdy 1 000 ludności w 2024 roku przypadało tu 120 podmiotów, natomiast na każdy 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym – 198,2 podmioty. Na 1 000 mieszkańców gminy w 2024

roku przypadało 97 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, natomiast na 100 osób w wieku produkcyjnym odpowiednio 16,02 osób prowadzących działalność gospodarczą. W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w gminie przeważają podmioty zatrudniające do 9 osób – w 2024 roku stanowiły one 96,9% ogółu, w dalszej kolejności są podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób (2,1%). W 2024 roku 20 podmiotów liczyło od 50 do 249 pracowników (0,8%), a 4 podmioty – od 250 do 999 pracowników (0,2%).

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w Gminie Redzikowo w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
0-9	2 182	2 239	2 299
10-49	56	51	49
50-249	18	20	20
250-999	4	4	4
Razem	2 260	2 314	2 372

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

O sytuacji społeczno-ekonomicznej może świadczyć wysokość stopy bezrobocia oraz jej relacja w stosunku do wartości krajowych i wojewódzkich. Obrazuje ona procentowy stosunek liczby ludności bezrobotnej do liczby ludności aktywnej zawodowo. Ze względu na to, że stopa bezrobocia nie jest wyliczana na poziomie gminy, zaprezentowano dane dotyczące całego powiatu słupeckiego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie słupeckim w grudniu 2025 roku wynosiła 7,5%, co oznacza, iż była wyższa od stopy wojewódzkiej o 1,8 punktu procentowego, natomiast od stopy krajowej – o 2,2 punktu. W latach 2022-2025 nie wykazywała jednoznacznej tendencji zmian. W porównaniu do 2022 roku spadła o 0,3 punktu, a w odniesieniu do 2024 roku pozostała na tym samym poziomie. W tym samym czasie stopa bezrobocia w kraju wzrosła o 0,5 punktu, a w województwie – o 0,7 punktu.

Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie słupeckim w latach 2022-2025

Wyszczególnienie	2022	2023	2024	2025
Polska	5,2	5,1	5,1	5,7
Województwo pomorskie	4,6	4,6	4,6	5,3
Powiat słupecki	7,8	7,4	7,5	7,5

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Warto przy tym pamiętać, że bezrobotni zarejestrowani w PUP to jedynie część osób, które nie posiadają zatrudnienia, natomiast pozostałe nie rejestrują się m.in. ze względu na brak

motywacji a nawet niechęć do podjęcia pracy lub innych oferowanych przez urząd form aktywizacji zawodowej, a także ze względu na pracę w *szarej strefie*.

2.3. Dominujące problemy w ujęciu pomocy społecznej

W ostatnich latach w Gminie Redzikowo liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się. W 2025 roku świadczenie z pomocy społecznej przyznano 436 osobom z 328 rodzin, w których funkcjonowało 661 osób. W porównaniu do 2023 roku liczba osób, które otrzymały świadczenia spadła o 54 (o 11,0%), liczba rodzin zmniejszyła się o 39 (o 10,6%), natomiast liczba osób w rodzinach spadła o 136 (o 17,1%).

Tabela 6. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	490	434	436
- świadczenia pieniężne	293	256	254
- świadczenia niepieniężne	222	194	211
Liczba rodzin	367	336	328
Liczba osób w rodzinach	797	698	661

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Struktura świadczeń przyznawanych przez CUS Gminy Redzikowo wskazuje w 2025 roku na niewielką przewagę liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, które otrzymały 254 osoby, podczas gdy świadczenia niepieniężne otrzymywało 211 osób. W poprzednich latach liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne również przewyższała liczbę osób z przyznanym świadczeniem niepieniężnym.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomoc ta udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z następujących powodów: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; długotrwała lub ciężka choroba; niepełnosprawność; przemoc domowa; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy w związku z tymi okolicznościami; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Wśród głównych powodów udzielania pomocy społecznej przez CUS Gminy Redzikowo w 2025 roku należy wskazać następujące:

- niepełnosprawność – 208 rodzin (346 osób w rodzinach);
- długotrwała lub ciężka choroba – 188 rodzin (292 osoby);

- ubóstwo – 137 rodzin (268 osób);
- bezrobocie – 73 rodziny (177 osób);
- alkoholizm – 69 rodzin (86 osób);
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 49 rodzin (171 osób), w tym 27 rodzin niepełnych (84 osoby) oraz 10 rodzin wielodzietnych (52 osoby);
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 38 rodzin (190 osób), w tym potrzeba ochrony wielodzietności – 25 rodzin (145 osób).

Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023		2024		2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	169	322	165	271	137	268
Sieroctwo	0	0	0	0	1	1
Bezdomność	20	20	20	20	22	25
Potrzeba ochrony macierzyństwa	40	223	37	199	38	190
- w tym wielodzietność	30	183	25	156	25	145
Bezrobocie	66	169	72	172	73	177
Niepełnosprawność	234	426	217	378	208	346
Długotrwała lub ciężka choroba	223	419	202	352	188	292
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	64	221	54	181	49	171
- w tym rodziny niepełne	38	121	29	90	27	84
- w tym rodziny wielodzietne	10	54	8	42	10	52
Przemoc domowa	5	18	7	21	4	16
Alkoholizm	70	100	67	93	69	86
Narkomania	4	9	4	4	5	12
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	10	7	11	1	1
Zdarzenie losowe	4	8	4	11	1	1

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Pozostałe powody udzielania świadczeń pomocy społecznej w gminie występowały rzadziej lub wcale. W 2025 roku 22 rodziny (25 osób) wsparto z powodu bezdomności, 5 rodzin (12 osób) z powodu narkomanii, 4 rodziny (16 osób) z powodu przemocy domowej oraz po 1 osobie ze względu na sieroctwo, zdarzenie losowe i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

2.4. Rekomendacje w zakresie usług społecznych

Badania społeczne przeprowadzone w ramach *Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Słupsk w zakresie usług społecznych* wskazują na pewne zjawiska i procesy, które mogą mieć istotny wpływ na realizację usług społecznych. Są to m.in. następujące:

- Wśród głównych problemów osób starszych akcentowane są choroby, niepełnosprawność (niepełność), niskie renty i emerytury oraz samotność. Najmniej wskazuje się na bariery architektoniczne i komunikacyjne, co może świadczyć, że infrastruktura gminy jest dobrze dostosowana do poruszania się po niej seniorów.
- Mieszkańcy zauważają potrzebę realizacji takich działań na terenie gminy jak: zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zajęcia kulturalne, zajęcia sportowe, rekreacyjne oraz usługi opiekuńcze.
- Mieszkańcy są w większości przekonani, iż radzenie sobie z problemami wychowawczymi w rodzinie zależy przede wszystkim od radzenia sobie z uwarunkowaniami społecznymi (bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność) i własnymi słabościami psychologicznymi (uzależnienia, przemoc). Otwiera się tu zatem pola działania dla jednostek gminy w kierunku poprawy warunków społecznych wychowywania i pomocy rodzicom w ich słabościach psychologicznych.
- Poprawa sytuacji rodzin z problemami wychowawczymi wymaga takich działań jak profilaktyka i terapia uzależnień, pomoc terapeutyczna, praca socjalna, zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę oraz wsparcie finansowe.
- W opinii badanych na wykluczenie społeczne najbardziej narażone są trzy grupy społeczne w gminie: seniorzy (z małych, położonych na uboczu miejscowości/wsi, zwłaszcza seniorzy niesamodzielni), osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie, a także mieszkańcy napływowi (w ich przypadku wskazywano na samowykluczenie).

3. Wyzwania strategiczne lokalnej polityki społecznej

3.1. Ubóstwo, bezrobocie i bierność zawodowa

Ubóstwo, bezrobocie i bierność zawodowa to zjawiska ściśle ze sobą powiązane, choć nie zawsze brak płatnej pracy oznacza brak stałego dochodu, a w efekcie niski status materialny. Zjawisko bezrobocia można analizować w oparciu o statystyki PUP, jednak nie oddaje to do końca skali szerszego zjawiska, czyli braku płatnego zatrudnienia. Część osób zarejestrowanych w PUP to osoby, które tylko formalnie są bezrobotne, ponieważ pracują w „szarej strefie”. Z drugiej strony poza rejestrami PUP pozostają osoby poszukujące pracy na własny rachunek, a także bierne zawodowo, które teoretycznie mogłyby pracować, jednak nie mają do tego motywacji, brakuje im kompetencji życiowych lub odpowiednich kwalifikacji. Nieaktywne są dość często również osoby, które mają ograniczony dostęp do rynku pracy ze względu na specyficzne cechy. Wielodzietność, niepełnosprawność, bezdomność czy alkoholizm powodują, że podjęcie i utrzymanie się w pracy może być szczególnie trudne, ponieważ bariery tkwią nie tylko w świadomości jednostek, ale też całego społeczeństwa (np. stereotypy dotyczące niższej wydajności pracowników z niepełnosprawnościami) oraz systemu pomocy instytucjonalnej.

W grudniu 2025 roku w rejestrze PUP zarejestrowanych było 418 osób bezrobotnych z terenu Gminy Redzikowo, co oznacza wzrost ich liczby o 114 osób (o 37,5%) w porównaniu do 2023 roku. Bezrobocie w gminie jest zróżnicowane pod kątem cech socjodemograficznych osób pozostających w rejestrach PUP.

Tabela 8. Bezrobotni w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Ogółem	304	338	418
Kobiety	154	176	219
Mężczyźni	150	162	199
Do 25 roku życia	36	51	61
Do 30 roku życia	67	82	113
Powyżej 50 roku życia	87	87	95
Długotrwale bezrobotni	103	100	134

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BDL GUS.

Z punktu widzenia wsparcia osób doświadczających bezrobocia kluczowe znaczenie mają czynniki indywidualne, które wpływają na zdolność i motywację do podjęcia zatrudnienia. Jednym z takich czynników jest płeć. Struktura bezrobotnych mieszkańców pod względem płci jest zrównoważona. W 2025 roku kobiety stanowiły w niej 52,4%, a mężczyźni 47,6%. Generalnie kobiety zwykle są w trudniejszej sytuacji na rynku pracy, co może być efektem m.in. kwalifikacji nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy, przerw związanych z urodzeniem i wychowaniem dzieci czy stereotypów, w świetle których kobiety nie są chętnie zatrudniane

z obawy o gorszą wydajność pracy czy większe ryzyko podejmowania zwolnień lekarskich ze względu na choroby dzieci.

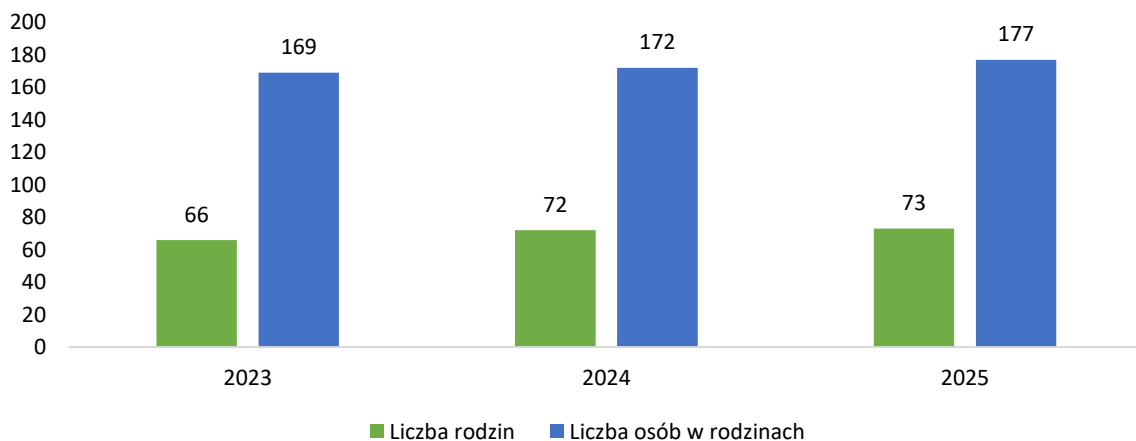
Analiza cech socjodemograficznych bezrobotnych mieszkańców gminy wskazuje na dość duży odsetek osób do 30 roku życia, które, w liczbie 113 stanowiły w grudniu 2025 roku 27,0% ogółu bezrobotnych. Jest to grupa należąca do katalogu grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Młodzi bezrobotni nierzadko bowiem charakteryzują się niewielkim doświadczeniem zawodowym bądź wykształceniem nieadekwatnym do potrzeb rynku pracy, a przy tym mogą mieć zbyt wysokie oczekiwania względem wynagrodzenia.

Barier na rynku pracy mogą doświadczać również osoby po 50 roku życia. W gminie w 2025 roku stanowiły one, w liczbie 95, ponad jedną piątą bezrobotnych (22,7%). Sytuacja tych osób nierzadko jest skomplikowana. Mogą to być osoby dysponujące wieloletnim doświadczeniem zawodowym, ale przy tym mieć nieaktualne kwalifikacje; lub nie mieć doświadczenia w pracy w ogóle ze względu na wcześniejsze zajmowanie się domem i wychowaniem dzieci bądź podlegać stereotypom dotyczącym osób starszych na rynku pracy. Wszystko to może mieć wpływ na trudności w znalezieniu zatrudnienia.

Pomimo zmniejszania rozmiarów bezrobocia rejestrowanego problemem pozostaje nadal długotrwałe bezrobocie, rozumiane jako pozostawanie przez bezrobotnego zarejestrowanym łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu. Osoby należące do kategorii osób długotrwałe bezrobotnych w 2025 roku, w liczbie 134, stanowiły 32,1% wszystkich bezrobotnych z gminy. W porównaniu do 2023 roku ich liczba wzrosła o 31 osób (o 30,1%), a odsetek w strukturze zmniejszył się o 1,8 punktu procentowego.

Bezrobocie stanowi jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Redzikowo. W 2025 roku z tego tytułu wsparcie otrzymały 73 rodziny, w których funkcjonowało 177 osób. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin wzrosła o 7, natomiast liczba osób w tych rodzinach zwiększyła się o 8.

Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2023-2025

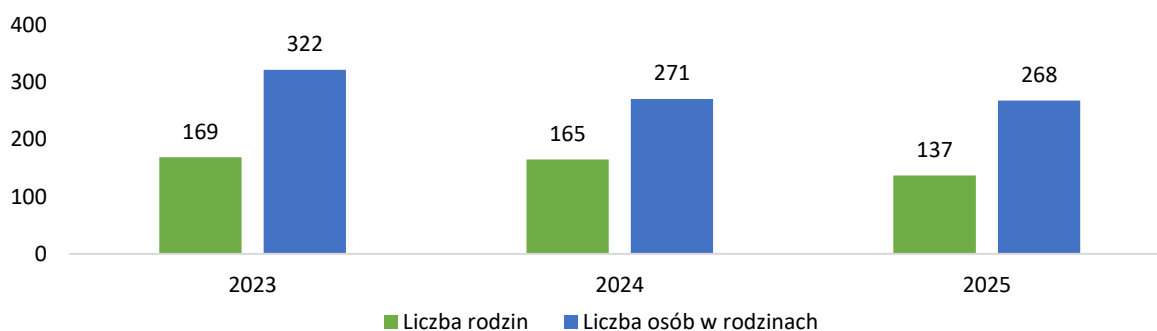
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Nierzadko konsekwencją bierności zawodowej i bezrobocia jest ubóstwo, będące zjawiskiem społecznym polegającym na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny². Może ono być mierzone zarówno w sposób absolutny, co oznacza niewystarczające środki finansowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb osoby lub rodziny, bądź w sposób relatywny, kiedy odzwierciedla nierówności społeczne i związane jest z porównaniem poziomu życia danej osoby czy rodziny do średniej w społeczeństwie.

Ubóstwo stanowi jeden z powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, przy czym musi ono współwystępować z innym powodem wskazanym w artykule 7 ustawy o pomocy społecznej. W 2025 roku z tytułu ubóstwa świadczenia z pomocy społecznej otrzymało 137 rodzin, w których funkcjonowało 268 osób. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin spadła o 32, natomiast liczba osób w rodzinach zmniejszyła się o 54.

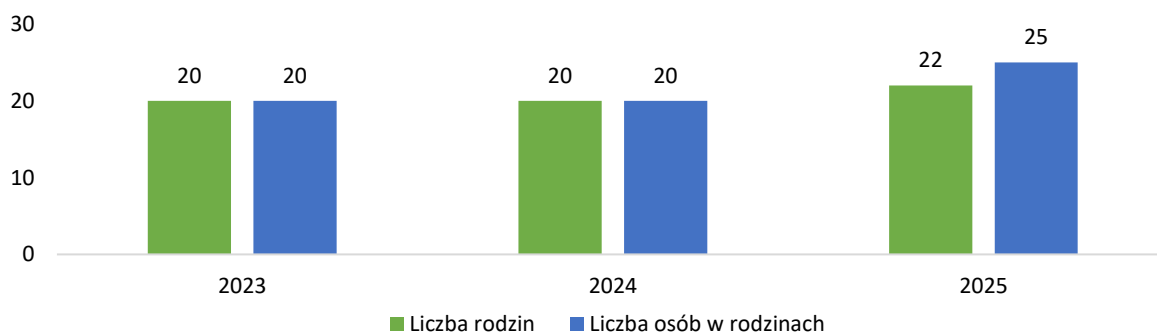
Wykres 4. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Jednym z przejawów ubóstwa jest bezdomność. Ze wsparcia CUS z tego powodu w latach 2023-2025 korzystało od 20 do 22 rodzin i od 20 do 25 osób w tych rodzinach. Bezdomność może stanowić efekt różnych przyczyn, wśród których można wskazać rozpad rodziny, uzależnienie, brak stałych dochodów lub niski ich poziom, eksmisję oraz uzależnienia.

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

² <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ubostwo;3990730.html>

Zadaniem gminy jest zapewnienie osobom dotkniętym problemami bezdomności tymczasowego schronienia przez przyznanie miejsca w noclegowni, schronisku bądź ogrzewalni dla osób bezdomnych. W 2025 roku gmina udzieliła schronienia 16 osobom, w 2024 roku było to 15 osób, a w 2023 roku 18 osób.

3.2. Jakość życia osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Poważnym wyzwaniem lokalnej polityki społecznej jest zapewnienie usług społecznych osobom wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności ze względu na niepełnosprawność, stan zdrowia czy podeszły wiek.

Niepełnosprawność, w świetle definicji WHO, oznacza „ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu”³. W polskim ustawodawstwie, niepełnosprawność została zdefiniowana jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy⁴. Niepełnosprawność może wiązać się z obniżoną sprawnością ruchową, sensoryczną (zmysłową), intelektualną, psychofizyczną, komunikowania się oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Jej przyczynami mogą być przewlekłe choroby, wady wrodzone, przebyte urazy i wypadki, a także obniżanie się sprawności fizycznej i umysłowej wraz ze starzeniem się organizmu. Może zatem wystąpić w różnym okresie życia oraz mieć różny stopień.

W świetle danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku Gminę Redzikowo zamieszkiwały wtedy 2 554 osoby z niepełnosprawnościami, w tym 1 346 kobiet (52,7%) oraz 1 208 mężczyzn (47,3%). Spośród tych osób 2 024 (79,2%) to osoby niepełnosprawne prawnie, czyli posiadające odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Taka osoba może, ale nie musi, poza odpowiednim orzeczeniem posiadać ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności. Wśród osób z niepełnosprawnościami 530 (20,8%) to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli posiadające wyłącznie ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności, jednak nie posiadające orzeczenia.

Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Słupsku wskazują na to, że w 2024 roku osobom do 16 roku życia wydano 60 orzeczeń o niepełnosprawności z jednym symbolem niepełnosprawności, 33 orzeczenia z 2 symbolami i 4 orzeczenia z 3 symbolami. Spośród nich 14,4% dotyczyło orzeczeń dla dzieci do 3 lat, 29,9% dla dzieci od 4 do 7 lat i 55,7% dla dzieci od 8 do 16 lat. Większość orzeczeń wydano chłopcom (63,9%).

Osobom dorosłym wydano w tym czasie 292 orzeczenia z jednym symbolem, 369 z dwoma orzeczeniami i 97 z trzema symbolami. Wśród osób, którym wydano orzeczenia dominowały kobiety (54,5%), osoby z orzeczeniem o stopniu umiarkowanym (69,5%) oraz niepracujące

³ Cyt. za <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnospawnosci;3947453.html>

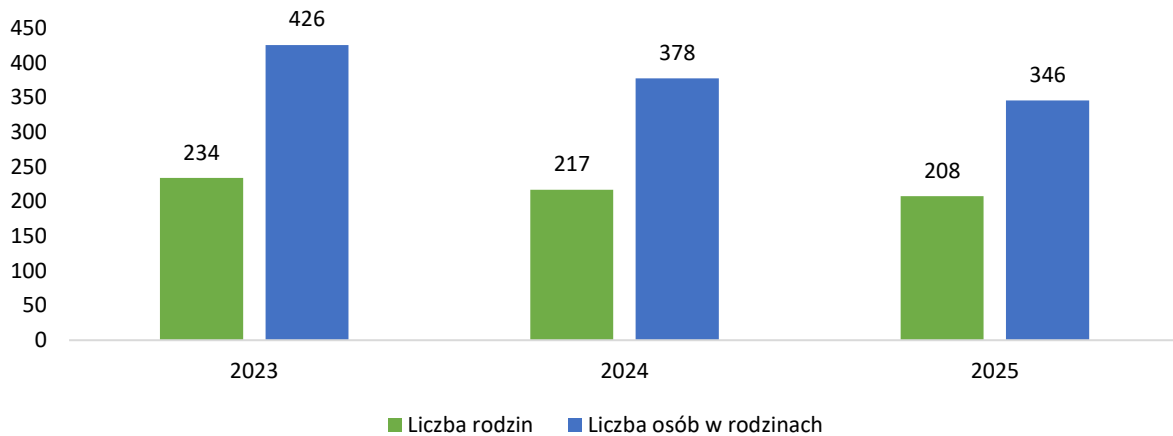
⁴ Art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

(55,8%). Były to w dużej mierze osoby w wieku od 41 do 59 lat (42,3%) oraz od 60 lat wzwyż (39,8%).

Niepełnosprawność członka rodziny w 2025 roku była powodem wsparcia 208 rodzin z terenu Gminy Redzikowo, w których funkcjonowało 346 osób. Liczba tych rodzin w latach 2023-2025 zmniejszyła się o 26, natomiast liczba osób w nich funkcjonujących spadła o 80.

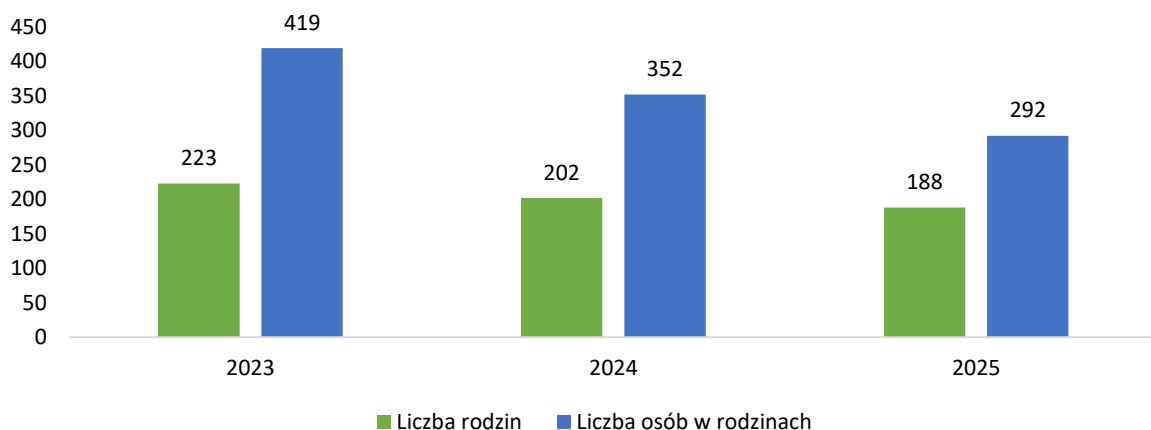
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu niepełnosprawności w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Przyczynę niesamodzielnosci i wystąpienia potrzeby wsparcia w codziennym funkcjonowaniu może stanowić długotrwała lub ciężka choroba. Jest to jeden z głównych powodów, z których CUS udziela pomocy społecznej mieszkańcom gminy. W 2025 roku z tego powodu wsparcie otrzymywało 188 rodzin, w których żyły 292 osoby. W porównaniu do 2023 roku liczba tych rodzin zmniejszyła się o 35, a liczba osób w rodzinach – o 27.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Jednym z podstawowych zadań gminy w zakresie wsparcia osób i rodzin, które doświadczają problemu niepełnosprawności oraz ciężkiej i/lub przewlekłej choroby, są usługi opiekuńcze

oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Mogą one zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom pozostającym w rodzinach, gdy rodzina nie jest sama w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. W 2025 roku pomoc w postaci usług opiekuńczych otrzymywały 72 osoby, w 2024 roku było to 68 osób, a w 2023 roku 74 osoby.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2025 roku w DPS w przebywało 19 mieszkańców gminy, w 2024 roku 20 osób, a w 2023 roku – 18 osób.

Osoby z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorujące i ich rodziny często w większym stopniu niż inni członkowie społeczności lokalnej narażone są na ubóstwo i wykluczenie. Mogą doświadczać odrzucenia zarówno w wymiarze personalnym, przez środowisko społeczne, jak i na gruncie zawodowym. Osoby z niektórymi rodzajami niepełnosprawnościami (np. ruchowo, niewidome i niedowidzące, głuche) mierzą się w codziennym funkcjonowaniu z barierami architektonicznymi, technicznymi oraz w komunikowaniu się, przez co ich uczestnictwo w życiu społecznym jest utrudnione. Ponadto jednymi z częściej doświadczanych problemów jest niedostatek środków finansowych oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji. W rodzinach, w których przynajmniej jeden z członków jest osobą zależną, wymagającą stałej opieki, nasilają się problemy związane z godzeniem pracy zarobkowej i innych obowiązków, a także przemęczenie i wypalenie osoby bliskiej sprawującej opiekę nad osobą chorującą lub z niepełnosprawnościami.

Powyższe aspekty dotyczą również osób starszych. Według WHO, starość zaczyna się wraz z 60 rokiem życia i można ją podzielić na trzy etapy: do 74 r.ż. trwa wczesna starość, w przedziale 75-89 lat jest starość pośrednia (lub wiek podeszły), zaś od 90 r.ż. można już mówić o długowieczności lub późnej starości. Jednak pierwsze zmiany biologiczne, które oznaczają początek starości, zaczynają się w organizmie ludzkim już po czterdziestce. To wtedy słabnie zdrowotność oraz obniża się sprawność, rośnie zagrożenie przewlekłą chorobą i niepełnosprawnością. W wieku starszym te zmiany się nasilają – spada stężenie hormonów, spowalniają się funkcje poznawcze, motoryczne i pamięć, zaś występujące schorzenia dotyczą najczęściej układu krążenia (choroba wieńcowa, nadciśnienie), zmian nowotworowych, cukrzyca typu 2 i choroby układu kostno-stawowego. Osłabieniu ulega system immunologiczny, zdolność regeneracji po wysiłku oraz przystosowywanie się organizmu do zmiennych warunków⁵.

To, w jakiej kondycji psychicznej, emocjonalnej, fizycznej i społecznej dana osoba wkracza w wiek seniorski, zależy od mnóstwa czynników. Przede wszystkim jest efektem tego, jaki tryb życia osoba prowadziła, np. czy uprawiała sport lub inne aktywności na świeżym powietrzu, dobrze się odżywiała, stroniła od używek, jaką pracę wykonywała, a także czy budowała

---

⁵ https://www.doz.pl/czytelnia/a12239-Zrozumiec_seniora_-_potrzeby_i_emocje_osob_starszych

pozytywne relacje z bliskimi oraz znajomymi. W związku z tym, sytuacja życiowa danej osoby w wieku 60+ może się diametralnie różnić od sytuacji jej rówieśników. Warto również wskazać, że sytuacja materialna wielu osób starszych jest trudna. Minimalna emerytura rolnicza lub pracownicza, a w bardziej skrajnych sytuacjach (gdy osoba nie wypracowała prawa do emerytury) renta rodzinna, renta socjalna lub inne świadczenia z pomocy społecznej, mogą okazać się nie wystarczające do pokrycia kosztów życia, zwłaszcza w sytuacji problemów zdrowotnych i rosnących wydatków na leki i wizyty u lekarzy. Ponadto jednym z problemów osób starszych jest samotność, wynikająca ze śmierci współmałżonka, braku obowiązku społecznego, oparcia w rodzinie czy otoczeniu sąsiedzkim, przy jednoczesnym problemach zdrowotnych, barierach finansowych i komunikacyjnych oraz malejących kontaktach społecznych.

W obliczu powyższych problemów, seniorzy na pewnym etapie życia potrzebują pomocy innych osób w zaspokojeniu codziennych potrzeb (np. zakupy, przygotowanie posiłku, pielęgnacja i higiena ciała), jednakże nierzadko tej pomocy są pozbawieni. W takich przypadkach interweniują służby społeczne. W 2025 roku pomocą społeczną objętych było 101 rodzin emerytów i rencistów, w których funkcjonowały 143 osoby, przy czym 69 środowisk było jednoosobowych, 27 rodzin dwuosobowych, 1 rodzina liczyła 3 osoby, a 4 rodziny 4 osoby lub więcej. W porównaniu do 2023 roku liczba tych rodzin spadła o 12.

Porównując powyższe liczby z danymi demograficznymi można dojść do wniosku, że skala zapotrzebowania na wsparcie jest wciąż relatywnie niewielka, jednakże wraz z dalszym wzrostem liczb seniorów oraz wydłużaniem się okresu trwania życia, a także pogarszaniem stanu zdrowia i rosnącym osamotnieniem osób starszych, zapotrzebowanie na świadczenie usług opiekuńczych oraz innych działań pomocowych będzie rosnąć. Oprócz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu należy również mieć na uwadze także potrzebę kreowania warunków aktywności i rozwoju osób starszych, w tym między innymi aktywności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, fizycznej. Osoby w wieku od 60 lat wżwyz to nie tylko osoby wymagające pomocy, ale także osoby, które mogą jeszcze pracować, działać społecznie, pomagać innym, uczyć się i rozwijać. Mają też potencjał zbudowany na latach doświadczeń i pracy, który należy diagnozować i zagospodarowywać dla dobra wspólnego. Z racji tego, że w najbliższych latach osób w starszych grupach wiekowych będzie przybywać, już teraz można mówić nie tylko o społeczeństwie starzejącym się, ale o społeczeństwie różnego wieku, czyli takim, w którym każda grupa wiekowa ma zadania do spełnienia.

3.3. Funkcjonowanie rodzin z dziećmi

Rodzina jest naturalnym środowiskiem służącym opiece i wychowaniu dzieci. Wypełnia też szereg innych ważnych społecznie funkcji. Występujące na jej drodze trudności życiowe są sprawą oczywistą i prawdopodobnie nieuniknioną. Mogą pojawić się w razie problemów zawodowych, utraty pracy czy niedostatecznych dochodów. Mogą też być efektem konfliktów małżeńskich/w związku osób dorosłych. Bardzo często ich źródłem są jednak problemy wychowawcze, wynikające z rozwoju dzieci, które na różnych etapach życia potrzebują

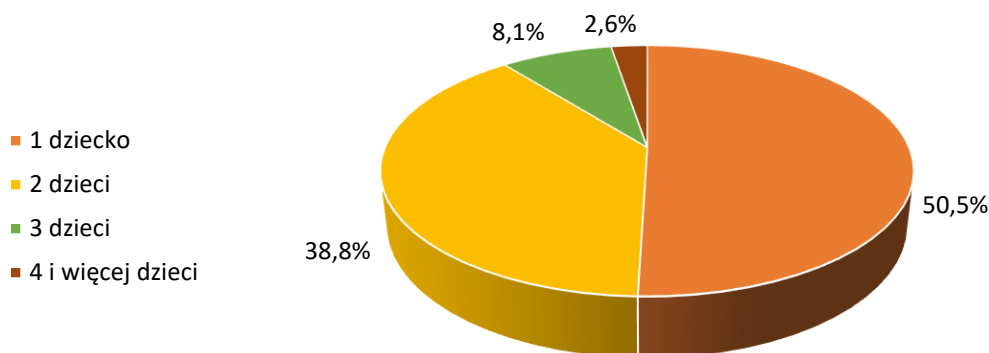
odpowiedniej uwagi i mądrych oddziaływań wychowawczych. Rodzice i opiekunowie wyposażeni w niezbędne kompetencje rodzicielskie, samodzielnie albo przy wsparciu ze strony krewnych, znajomych bądź przy okresowym wsparciu specjalistów potrafią radzić sobie z problemami a nawet sytuacjami kryzysowymi. Natomiast w rodzinie, w której kumulują się różne deficyty i zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, jak również problemy materialne i psychologiczne, przezwyciężenie sytuacji trudnych może okazać się niemożliwe bez długotrwałego i wielopoziomowego wsparcia ze strony służb społecznych.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku Gminę Redzikowo zamieszkiwały 5 324 rodziny, w tym:

- 3 620 małżeństw, spośród których 1 148 to małżeństwa bez dzieci i 2 472 małżeństwa z dziećmi;
- 602 związki niesformalizowane, spośród których 164 to związki bez dzieci i 438 związki z dziećmi;
- 923 matki z dziećmi;
- 179 ojców z dziećmi.

Ogólnie 1 312 rodzin to rodziny bez dzieci, natomiast 4 012 – rodziny z dziećmi, w których wychowywało się łącznie 6 591 dzieci (średnio 1,64 dziecka na rodzinę). Najwięcej rodzin miało jedno dziecko (50,5%), a następnie dwoje (38,8%). Rodziny z trojgiem lub większą liczbą dzieci stanowiły 9,7% ogółu rodzin z dziećmi zamieszkujących gminę.

Wykres 8. Rodziny z dziećmi w Gminie Redzikowo według Narodowego Spisu Powszechnego 2021

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BDL GUS.

Rodziny doświadczające trudności obejmowane były wsparciem Centrum Usług Społecznych Gminy Redzikowo. W 2025 roku pomocą i wsparciem objęto 474 rodziny, w których funkcjonowało 981 osób. Oznacza to spadek liczby rodzin w porównaniu do 2023 roku o 4, oraz liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy – o 52. Grupą wymagającą szczególnego wsparcia są rodziny z dziećmi, które w 2025 roku, w liczbie 126, stanowiły 26,6% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną. W porównaniu do 2023 roku liczba tych rodzin zmniejszyła się o 7 a liczba osób w rodzinach o 44.

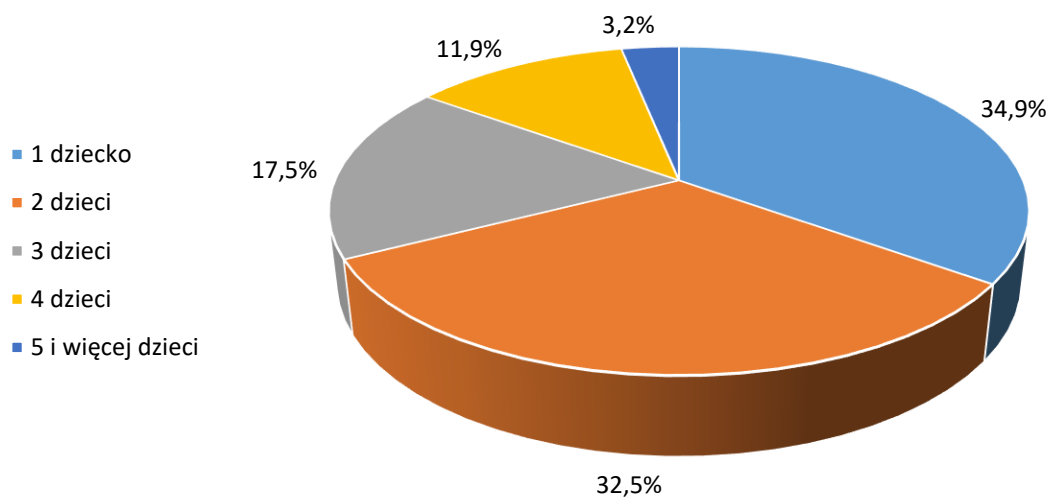
Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023		2024		2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Rodziny z dziećmi	133	565	134	568	126	521
Rodziny niepełne	39	119	37	108	38	122
Rodziny emerytów i rencistów	113	172	92	136	101	143
Rodziny ogółem	478	1033	482	1015	474	981

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

W strukturze rodzin z dziećmi przeważają rodziny z jednym dzieckiem – w 2025 roku ze wsparcia korzystały 44 takie rodziny (34,9%), a w drugiej kolejności rodziny z dwojgiem dzieci (41 rodzin; 32,5%) oraz z trójką dzieci (22 rodziny; 17,5%). Rodziny mające czworo dzieci stanowiły w strukturze 11,9%, ponadto były cztery rodziny z pięciorgiem i większą liczbą dzieci. Prawie jedna trzecia rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej (30,2%) to rodziny niepełne, w których w 2025 roku funkcjonowały 122 osoby.

Wykres 9. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w Gminie Redzikowo w 2025 roku

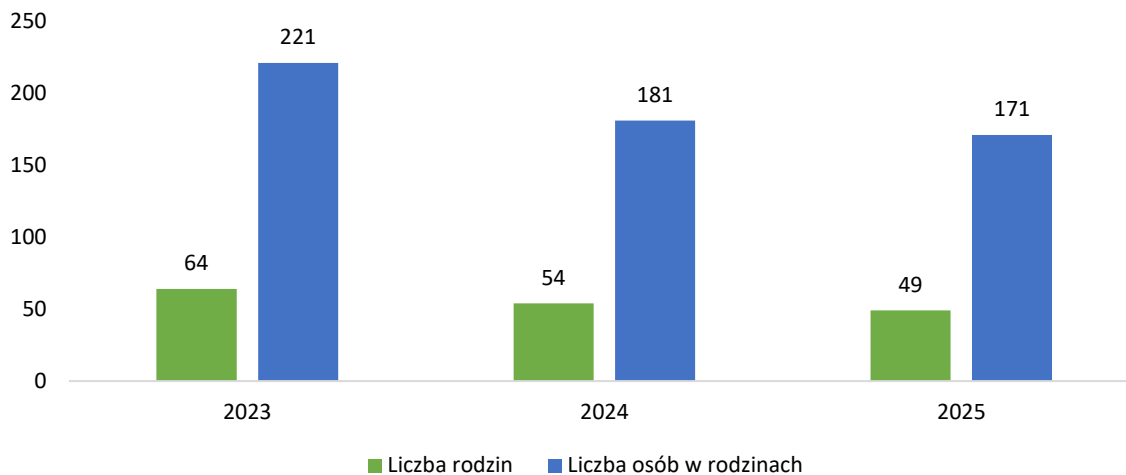

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Analiza powodów otrzymywania pomocy społecznej wskazuje, że w Gminie Redzikowo z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ze wsparcia w 2025 roku korzystało 49 rodzin i liczba ta zmniejszyła się, w porównaniu do 2023 roku, o 15 rodzin. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą z tego powodu w 2025 roku wyniosła 171 i spadła w odniesieniu do 2023 roku o 50.

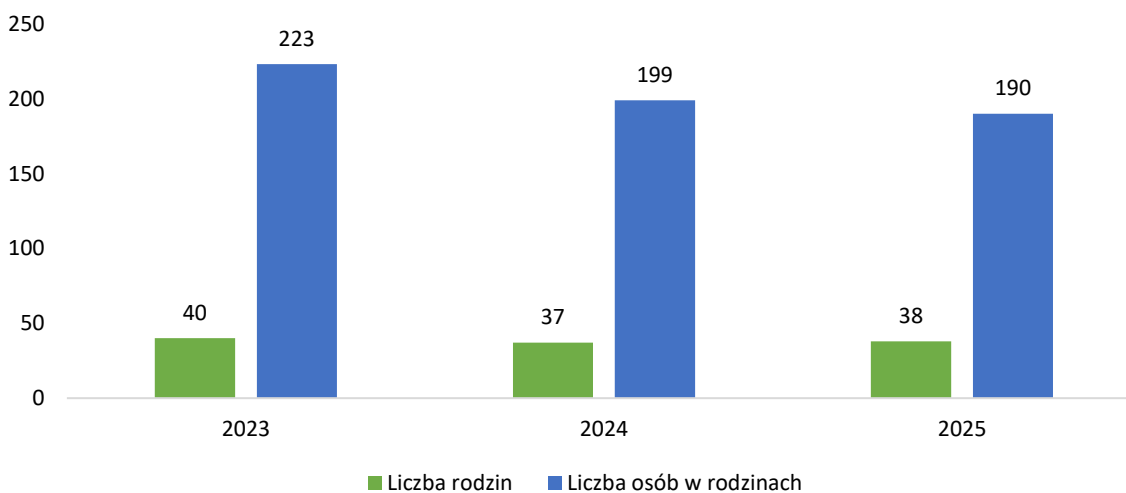
Wykres 10. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa pomocy społecznej udzielono 38 rodzinom, tj. o 2 rodziny mniej niż w 2023 roku. Liczba osób w rodzinach wspartych z tego powodu wyniosła 190 i spadła o 33. W latach 2023-2025 od 4 do 7 rodzin i od 16 do 21 osób w tych rodzinach korzystało z pomocy społecznej z tytułu przemocy domowej.

Wykres 11. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Wzmocnieniu funkcji i roli rodziny służy praca asystentów rodziny, która, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji rodzinnej. Działania asystentów obejmują rodziny zagrożone odebraniem dzieci, jak również te, którym dzieci już zostały odebrane z powodu niewłaściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ich zadaniem jest wskazanie możliwości podjęcia takich działań przez rodzinę, które zapobiegą odebraniu dzieci lub przyczynią się do

ich powrotu do domu rodzinnego. W 2025 roku CUS zatrudniał 2 asystentów rodziny, którzy obejmowali wsparciem łącznie 32 rodziny, w których było 73 dzieci. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin objętych wsparciem wzrosła o 11, a liczba dzieci w tych rodzinach zwiększyła się o 26. Wśród rodzin obejmowanych pracą asystenta w 2025 roku było 18 rodzin pełnych i 14 niepełnych, 3 rodziny z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej i 24 rodziny objęte nadzorem kuratora. Problem nadużywania alkoholu występował w 3 rodzinach, a w 4 rodzinach prowadzono procedurę Niebieskie Karty. Wśród osób objętych wsparciem 11 dorosłych i 16 dzieci wykazywało dysfunkcje rozwojowe, niepełnosprawność, zaburzenia rozwojowe lub przewlekłe choroby. W rodzinach dominowały takie problemy jak: brak zatrudnienia (15 rodzin), zadłużenie (9) oraz niewydolność opiekuńczo-wychowawcza (9). W 2025 roku asystenci zakończyli pracę z 8 rodzinami.

W przypadkach, gdy rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania, pomimo otrzymanego wsparcia, dzieci umieszczane są w systemie pieczy zastępczej. W 2025 roku Gmina Redzikowo współfinansowała pobyt 47 dzieci w pieczy zastępczej, w tym 18 dzieci w rodzinnym domu dziecka, 11 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 9 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych, 8 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych i 1 dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

3.4. Przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym

Dysfunkcja, według słownika języka polskiego, oznacza „nieprzystosowanie czegoś do pełnienia określonych funkcji”, a w sensie biologicznym – „nieprawidłowe funkcjonowanie komórki, tkanki, narządu lub całego organizmu”⁶. Z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej dysfunkcjami będą zjawiska, które w sposób negatywny wpływają na funkcjonowanie społeczeństwa, w szczególności przemoc domowa oraz uzależnienia.

Dysfunkcje wiążą się z naruszeniami prawa oraz powszechnie przyjętych norm społecznych, a także bardzo często z degradacją psychiczną i/lub fizyczną osób nimi dotkniętych. Ponadto towarzyszą im trudności życiowe i bariery, takie jak: ubóstwo w sferze materialnej i intelektualnej, bierność społeczno-zawodowa, niski poziom kompetencji interpersonalnych, niedojrzałość emocjonalna rodziców, nieumiejętność pełnienia ról rodzicielskich i małżeńskich, problemy opiekuńczo-wychowawcze. Kwestie te przenoszą się na otoczenie sąsiedzkie oraz środowisko szkolne. W odniesieniu do dzieci i młodzieży skutkiem negatywnych zjawisk są m.in. zaburzenia emocjonalne, schorzenia zdrowotne, trudności w przystosowaniu się do środowiska oraz w kontaktach z innymi ludźmi, mogące objawiać się depresją, nerwicami lub nadpobudliwością, zachowaniami agresywnymi i ryzykownymi, niską motywacją do nauki oraz słabymi wynikami w szkole, a także brakiem pasji i zainteresowań. Konsekwencją dysfunkcji systemu rodzinnego są ponadto przypadki ograniczania władzy rodzicielskiej przez sąd oraz umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

---

⁶ <http://sjp.pwn.pl/slownik/2555725/dysfunkcja>.

Jedną z dysfunkcji rodzin jest przemoc domowa, której definicja ustawowa została zawarta w art. 2 ust 1 pkt 1) *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. W jej świetle stanowi ona jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa w Gminie Redzikowo jako powód korzystania z pomocy społecznej w latach 2023-2025 występowała w skali od 4 do 7 rodzin i od 16 do 21 osób w tych rodzinach. Działania w obszarze wsparcia rodziny podejmuje także Zespół Interdyscyplinarny, zajmujący się koordynowaniem lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. W 2025 roku założonych zostało 59 procedur Niebieskie Karty, w tym 28 zostało założonych przez Policję, 15 przez oświatę, 8 przez pomoc społeczną, a 7 przez ochronę zdrowia. Działaniami w ramach tych procedur objęto 89 osób doznających przemocy, w tym 49 dzieci, 34 kobiety i 6 mężczyzn, a także 63 osoby stosujące przemoc, w tym 48 mężczyzn i 15 kobiet. Osoby doznające przemocy najczęściej doświadczały jej formy psychicznej/emocjonalnej (65 osób) i fizycznej (55 osób). W 2025 roku zakończono 47 procedur NK z powodu ustania przemocy oraz 9 osób w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Dla porównania w 2024 roku założono 61 NK wszczynających procedurę, a w 2023 roku – 40 NK.

Istotną dysfunkcją wpływającą na funkcjonowanie osób i rodzin są uzależnienia. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje uzależnienie jako stan psychiczny i fizyczny, wynikający z interakcji organizmu z substancją psychoaktywną. Charakteryzuje się on zmianami zachowania oraz koniecznością przyjmowania substancji w sposób okresowy bądź ciągły – w celu doświadczenia jej wpływu bądź uniknięcia objawów towarzyszących jej brakowi w organizmie. W kontekście dysfunkcji społecznych uzależnienie należy jednak rozumieć szerzej, tj. jako silną i nabytą potrzebę zażywania substancji psychoaktywnych bądź wykonywania określonych czynności, takich jak np. uprawianie hazardu, oglądanie telewizji, korzystanie z internetu czy robienie zakupów⁷. W obu tych wymiarach uzależnienie może przynieść negatywne konsekwencje – utrudnia bowiem prawidłowe funkcjonowanie

---

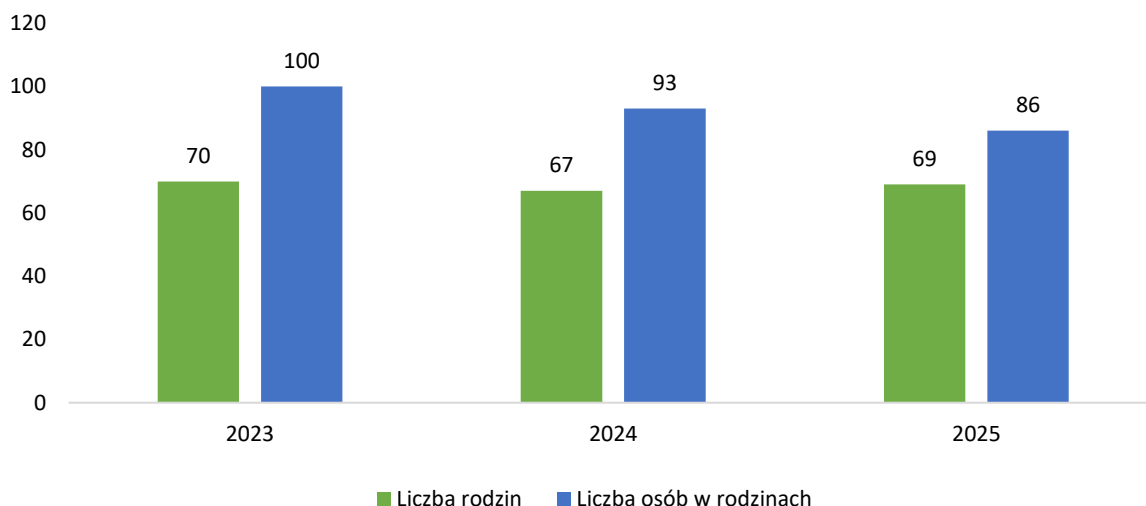
⁷Zob. *Współczesne teorie i praktyka profilaktyki uzależnień chemicznych i niechemicznych*, red. M. Jędrzejko, Warszawa 2009, s. 40; <http://www.kbpn.gov.pl/portals?id=112184>.

psychiczne, fizyczne i społeczne. Niejednokrotnie prowadzi nie tylko do utraty zdrowia, ale także do wykluczenia społecznego, przestępczości oraz problemów i dysfunkcji w rodzinie.

W świetle statystyk CUS Gminy Redzikowo w 2025 roku z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu korzystało 69 rodzin i 86 osób w rodzinach. W porównaniu do 2023 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 1, a liczba osób w rodzinach spadła o 14.

Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2023-2025

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH CUS.

Ważnych informacji dostarczają sprawozdania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która podejmuje szereg procedur mających na celu pomoc osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin – współuzależnionym, doświadczającym przemocy domowej i innych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu. W 2025 roku do Komisji wpłynęło 25 wniosków o leczenie odwykowego, w tym 2 zostały złożone przez kuratora sądowego, 12 przez członków rodziny, 10 przez pracownika socjalnego, a 1 przez policję. W tym czasie z 21 osobami przeprowadzono rozmowy motywujące, 7 osób podjęło dobrowolne leczenie odwykowe, w tym 2 osoby je ukończyły. Ponadto skierowano 15 wniosków do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, 7 osób zostało zobowiązanych przez sąd do podjęcia leczenia odwykowego oraz nałożono nadzór kuratora, a 3 wnioski zostały oddalone przez sąd. Dla porównania w 2024 roku do Komisji wpłynęło 35 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego, a w 2023 roku – 25 wniosków.

Inne dysfunkcje społeczne są słabiej rozpoznane. Niemniej jednak, szczególnie po okresie pandemii i związanej z nią izolacji społecznej, sygnalizowany był wzrost zagrożenia w szczególności uzależnieniem od internetu i gier, cyberprzemocą, a także wzrost skali występowania depresji i zaburzeń psychicznych, szczególnie u dzieci i młodzieży. Mogą one objawiać się nieco inaczej niż u dorosłych, poprzez m.in. nasilenie zachowań agresywnych, destrukcyjnych i autodestrukcyjnych, takich jak na przykład samookaleczanie. W świetle raportu „Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym” z badania przeprowadzonego na

zlecenie Fundacji UNaweza, obraz dzieci i młodzieży, jaki wyłania się z pozyskanych wyników, to obraz przepełniony samotnością, skrajnie niską samooceną i niskim poczuciem sprawczości. Roboczo nazwaliśmy ten stan „triadą kryzysu psychicznego dzieci i młodzieży”, która przyczynia się między innymi do dramatycznego wzrostu myśli samobójczych wśród młodych ludzi, zachowań samobójczych i podejmowanych zamachów samobójczych. W dużym uproszczeniu dzieci w kryzysie psychicznym to dzieci przekonane o tym, że nic nie znaczą, niczego nie potrafią i dla nikogo nie są ważne. Obraz ten dopełnia niski poziom zaufania społecznego młodych, brak wiary w skuteczność profesjonalnej pomocy czy wsparcia społecznego i skala doświadczanej przemocy rówieśniczej, domowej oraz doświadczania hejtu⁸.

---

⁸ J. Flis, M. Dębski, *Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym*. Raport z badania dotyczącego zdrowia psychicznego, poczucia własnej wartości i sprawczości wśród młodych ludzi. 2023, s. 6.

4. Potencjał wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych

Potencjał społeczności lokalnej w obszarze usług społecznych tworzą różne podmioty, niezależnie od sektora, który reprezentują. Łączy je to, że prowadzą lub mogą prowadzić działalność na terenie gminy w zakresie usług społecznych. Są to w szczególności:

- 1) jednostki organizacyjne gminy;
- 2) organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego, tj.:
  - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
  - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
  - spółdzielnie socjalne;
  - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników;
- 3) osoby fizyczne i prawne, wykonujące usługi społeczne.

Najczęściej potencjał wspólnoty samorządowej w zakresie realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców gminy tworzą instytucje, tj. jednostki organizacyjne samorządu oraz instytucje kultury, a także podmioty ekonomii społecznej funkcjonujące na terenie gminy oraz obejmujące gminę i jej mieszkańców swoimi działaniami.

Wśród instytucji i podmiotów gminnych tworzących potencjał wspólnoty samorządowej w obszarze usług społecznych w Gminie Redzikowo można wskazać m.in. następujące instytucje:

- Centrum Usług Społecznych Gminy Redzikowo,
- Szkoła Podstawowa im. Wincentego Witosa w Bierkowie,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Głobinie,
- Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego w Jezierzycach,
- Szkoła Podstawowa im. Leopolda Staffa we Włynkówku,
- Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” we Wrześciu,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Czesława Miłosza w Siemianicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Redzikowie wraz z Liceum Ogólnokształcącym,

- Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Redzikowo,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Redzikowie,
- Straż Gminna Gminy Redzikowo.

Od stycznia 2025 roku w Pałacu w Lubuczewie funkcjonuje Centrum Opiekuńczo-Mieszkaniowe Gminy Redzikowo, które uroczyście otwarto 29 listopada 2024 roku. Obecnie z usług korzysta tu 20 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Istotną rolę pełni także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Wymienione podmioty realizują usługi społeczne z zakresu m.in. pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, wspierania osób niepełnosprawnych, kultury, kultury fizycznej i turystyki, edukacji publicznej oraz bezpieczeństwa publicznego.

Warto również wskazać instytucje powiatowe, w tym w szczególności Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku, a także powiatowe placówki oświatowe i inne realizujące usługi z zakresu wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, wspierania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania bezrobociu, edukacji publicznej oraz reintegracji zawodowej i społecznej. W powiecie słupskim funkcjonują także m.in. 4 domy pomocy społecznej: w Lubuczewie, Machowinku, Machowinie i Przytocku; 5 środowiskowych domów samopomocy: w Motarzynie Szczypkowicach, Kępicach, Potęgowie i Gardnie Wielkiej; 3 Centra Integracji Społecznej: w Ustce, Kępicach i Gąbinie oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Sycewicach.

Z punktu widzenia realizacji usług społecznych przez CUS szczególnie istotny jest zdolność podmiotów ekonomii społecznej do ich świadczenia. W świetle danych REGON w końcu 2025 roku w Gminie Redzikowo zarejestrowane były 64 stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, 9 fundacji oraz 4 spółdzielnie. W porównaniu do 2023 roku liczba stowarzyszeń zwiększyła się o 3, liczba fundacji również wzrosła o 3, a liczba spółdzielni utrzymała się na takim samym poziomie. W całym powiecie słupskim w końcu 2025 roku w rejestrze REGON wpisanych było 400 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, 41 fundacji i 31 spółdzielni. W świetle Krajowego Rejestru Sądowego aktualnie w powiecie słupskim zarejestrowanych jest 7 spółdzielni socjalnych, nie licząc podmiotów w stanie likwidacji:

- 1) Powiatowa Spółdzielnia Socjalna z siedzibą w Kwakowie,
- 2) Spółdzielnia Socjalna „Bociek” (Lubuczewo),
- 3) Spółdzielnia Socjalna „Drabina” (Ustka),
- 4) Spółdzielnia Socjalna „My dla Was” (Kępice),
- 5) Spółdzielnia Socjalna „Pomost” (Główczyce),
- 6) Spółdzielnia Socjalna „Razem” (Kępice),
- 7) Spółdzielnia Socjalna „Zielony Punkt” (Kępice).

Gmina Redzikowo aktywnie działa w obszarze rozwoju ekonomii społecznej. W tym zakresie utworzyła dwie spółdzielnie socjalne, tj. Spółdzielnię Socjalną „Bociek” i Spółdzielnię Socjalną „Pomocna Dłoń”. Spółdzielnia Socjalna „Bociek” prowadzi działania w zakresie czyszczenia

i konserwacji rowów melioracyjnych, koszenia terenów zielonych, profesjonalnego czyszczenia pomieszczeń oraz zajmuje się utrzymaniem czystości w Parku Wodnym w Redzikowie. Misją Spółdzielni jest tworzenie trwałych i godnych miejsc pracy dla osób bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Redzikowo, a także świadczenie usług o wysokiej jakości na rzecz społeczności lokalnej. W 2024 roku Spółdzielnia realizowała również takie zadania jak sprzątanie biur, usuwanie barszczu Sosnowskiego, wycinka krzewów i drzew, świadczenie usług społecznych (pakiet pomocowy na zlecenie CUS) oraz inne prace porządkowe. W końcu grudnia 2024 roku w Spółdzielni zatrudnione były 24 osoby. W 2024 roku Spółdzielnia uzyskała dofinansowanie w ramach Programu „Przedsiębiorstwo Społeczne +” w wysokości 132 000 zł na bieżące funkcjonowanie oraz wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy w Przedsiębiorstwie Społecznym w kwocie 127 258 zł.

Spółdzielnia Socjalna „Pomocna Dłoń” została powołana 23 stycznia 2018 roku. Celem spółdzielni jest, między innymi, przywrócenie na rynek pracy zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz tworzenie miejsc pracy dla osób mających trudności w poszukiwaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami, a także realizacja doniosłych społecznie celów, takich jak tworzenie więzi międzyludzkich oraz reintegracja społeczna i zawodowa osób zatrudnionych w Spółdzielni. W 2024 roku Spółdzielnia zatrudniała 57 osób, w tym 16 opiekunek do osób starszych i niepełnosprawnych, koordynatora usług opiekuńczych, koordynatora ds. projektów, 4 asystentów osobistych, 2 animatorów, 5 specjalistów realizujących specjalistyczne usługi opiekuńcze, 10 osób realizujących opiekę wytchnieniową i 18 asystentów. Głównymi beneficjentami usług świadczonych przez spółdzielnię w 2024 roku byli klienci CUS Gminy Redzikowo. Na ich rzecz realizowano m.in. usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne dla rodzin, opiekunów faktycznych oraz członków Klubu Senior+, a także zajęcia na basenie, opiekę wytchnieniową oraz w ramach programu Opieka 75+ rehabilitację domową, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Spółdzielnia prowadziła także wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego.

Realizatorami usług społecznych na rzecz mieszkańców mogą być również osoby fizyczne i prawne funkcjonujące na terenie gminy oraz powiatu. Są wśród nich psycholodzy, prawnicy, specjaliści zajmujący się problemami uzależnień i przemocy domowej, logopedzi, terapeuci, trenerzy szkoleń. Niektórzy z nich prowadzą działalność gospodarczą w tym zakresie, inni natomiast wspierają mieszkańców w ramach swojego zaangażowania i pracy w instytucjach, organizacjach pozarządowych, punktach poradnictwa, punktach konsultacyjnych itd. Podobnie jak wiele innych gmin w Polsce, również i Gmina Redzikowo może borykać się z niedostatkiem specjalistów bądź wysokimi cenami usług.

Gmina Redzikowo współpracuje z organizacjami na podstawie rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. W 2026 roku priorytetowe zadania publiczne to zadania w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
- 2) wspierania i upowszechnienia kultury fizycznej,
- 3) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (uzależnienia),
- 4) upowszechniania wiedzy prozdrowotnej i ekologicznej wśród dzieci i młodzieży oraz kształtowanie właściwych postaw wobec problemów zdrowia i ochrony środowiska,
- 5) wspierania udziału gminnych klubów sportowych w imprezach i zawodach sportowych
- 6) wspieranie rozwoju turystyki i agroturystyki na terenie Gminy Redzikowo,
- 7) wspieranie organizacji pozarządowych ubiegających się o pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych,
- 8) wspieranie i rozwój edukacji,
- 9) prowadzenie centrów aktywizacji mieszkańców na terenie Gminy Redzikowo,
- 10) działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów, wspieranie instytucji działających na rzecz osób przewlekle chorych i oferujących opiekę paliatywną.

Obszary te stanowią przestrzeń współpracy gminy z podmiotami ekonomii społecznej w obszarze usług społecznych.

5. Cele i kierunki działań

Nadrzędnym celem lokalnej polityki społecznej jest poprawa jakości życia ludności gminy, na którą składa się szereg czynników kształtujących warunki życia wspólnoty oraz poszczególnych rodzin i osób samotnie gospodarujących. Wynika stąd potrzeba integracji działań sektorowych w ramach pomocy społecznej, rynku pracy, edukacji, kultury, sportu, zdrowia, mieszkalnictwa i polityki prorodzinnej, w ścisłym powiązaniu z realizowanymi w gminie inwestycjami „twardymi” w infrastrukturę techniczną oraz gospodarkę. Strategiczna wizja rozwoju społecznego zakłada zatem zmiany na lepsze w wielu dziedzinach życia mieszkańców.

Część wdrożeniowa *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Redzikowo na lata 2026-2030* została usystematyzowana w formie celów strategicznych. Każdy z nich dotyczy innego wycinka rzeczywistości społecznej, jednakże są one ze sobą ściśle powiązane i wszystkie służą realizacji celu głównego Strategii. W związku z tym, wszystkie cele należy rozpatrywać łącznie w kontekście rozwoju społecznego gminy, uwzględniając jednak to, że wdrożenie założeń jednego z nich będzie miało istotny wpływ na powodzenie pozostałych.

Cel główny Strategii brzmi:

**Kreowanie warunków wysokiej jakości życia
mieszkańców Gminy Redzikowo poprzez zapewnianie
dostępu do kompleksowych usług społecznych,
adekwatnych do ich potrzeb.**

Osiągnięciu celu głównego będzie służyć realizacja celów strategicznych i operacyjnych, poprzez każdorazowo określony katalog działań, wyznaczający kluczowe, niezbędne kierunki zaangażowania władz samorządu, jednostek organizacyjnych gminy oraz partnerów lokalnych. Nie jest katalogiem zamkniętym, więc jeżeli w trakcie wdrażania Strategii pojawią się jeszcze inne pomysły (projekty) wpisujące się w jej cele, to również powinny zostać wzięte pod uwagę. W ramach każdego celu strategicznego określono katalog działań, uwzględniających oddziaływanie z jednej strony na całą społeczność gminy, a z drugiej na wybrane grupy, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społeczno-zawodowym. Są to przede wszystkim:

- rodziny z dziećmi (w szczególności niepełne i wielodzietne), doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz trudności w zapewnieniu odpowiednich warunków socjalno-bytowych;
- osoby i rodziny charakteryzujące się biernością zawodową i społeczną, a także dotknięte lub zagrożone dysfunkcjami takimi jak przemoc domowa, uzależnienia, przestępczość;

- dzieci i młodzież bez względu na status społeczny i poziom zamożności ich rodzin, z uwagi na szczególne zagrożenie problemami takimi jak ubóstwo, bezrobocie, brak odpowiednich perspektyw życiowych, uzależnienia (zwłaszcza od alkoholu, dopalaczy, komputera, internetu oraz telefonów komórkowych) i inne zachowania ryzykowne;
- osoby starsze, z niepełnosprawnościami i/lub ciężko, przewlekłe chorujące, zwłaszcza te, które posiadają niewielkie dochody, np. w postaci emerytury lub renty, zaś w swoich środowiskach są osamotnione oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby znajdujące się w sytuacjach skrajnych pod względem egzystencjalnym, w szczególności z powodu uzależnień, bezdomności, pobytu w zakładzie karnym, zdarzeń losowych;
- społeczność gminy ze względu na potrzebę wzmocnienia jej aktywności oraz integracji i zaangażowania w sprawy lokalne, a także ustawicznego kształcenia w różnych obszarach, takich jak zdrowie czy bezpieczeństwo.

Zdefiniowane wyżej obszary oddziaływań przekładają się na zaplanowane w ramach Strategii kierunki niezbędnych działań, które integrują zasoby, kompetencje i zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej.

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów	1) Działania edukacyjne dla rodziców i opiekunów, dotyczące rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, komunikacji bez przemocy i innych aspektów związanych z wychowaniem, takich jak „Szkoła dla rodziców”, trening kompetencji rodzicielskich.
2. Zwiększenie dostępu do usług wsparcia dla rodzin, zwłaszcza doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych	2) Zapewnienie wsparcia w postaci pracy socjalnej, asystentury rodzinnej oraz rodzin wspierających, rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji. 3) Działania na rzecz organizacji grup wsparcia i samopomocowych dla rodziców i opiekunów, w tym samodzielnych rodziców i rodziców doświadczających trudności. 4) Organizowanie poradnictwa socjalnego, pedagogicznego, psychologicznego, psychoterapeutycznego, prawnego i innego dostosowanego do potrzeb osób i rodzin, w tym dzieci i młodzieży.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	5) Działania na rzecz zwiększania dostępu rodzin do diagnozy, wczesnego wspomaganie rozwoju, konsultacji i terapii. 6) Zwiększanie katalogu usług społecznych służących wsparciu i poprawie jakości życia dzieci, młodzieży i całych rodzin, w tym poprzez realizację przedsięwzięć finansowanych z różnych źródeł. 7) Integracja rodzin w środowisku lokalnym poprzez m.in. animację lokalną, rozwój wolontariatu i działań samopomocowych, organizację wydarzeń integracyjnych. 8) Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i całych rodzin, w tym w obszarach zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i osobistego, profilaktyki problemów i dysfunkcji społecznych itp. 9) Tworzenie warunków rozwoju dzieci i młodzieży, m.in. poprzez aktywne formy spędzania wolnego czasu, zajęcia rozwojowe, animację, wolontariat, treningi kompetencji społecznych, zajęcia rozwijające zainteresowania. 10) Rozwój miejsc aktywności, wsparcia oraz rozwoju dzieci i młodzieży, takich jak Kluby Młodzieżowe, Placówki Wsparcia Dziennego, Kluby Wolontariuszy, miejsca spotkań i inne.

	11) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych i dysfunkcji rodzin, w szczególności zadań dotyczących organizacji pieczy zastępczej i działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym potrzeby ochrony wielodzietności. ▪ Liczba zorganizowanych form edukacji rodziców i opiekunów. ▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną. ▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą asystenta rodziny. ▪ Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z poradnictwa specjalistycznego. ▪ Liczba przedsięwzięć służących wsparciu i aktywizacji rodzin. ▪ Liczba rodzin i osób korzystających z usług społecznych.	
Okres realizacji	2026-2030
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych korzystających z pomocy społecznej. • Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych i przebywających w pieczy zastępczej. • Poprawa kompetencji rodziców i opiekunów w zakresie funkcjonowania rodziny oraz wychowywania dzieci. • Wzmocnienie i integracja rodzin oraz zwiększenie ich aktywności społecznej. • Wzrost poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji w rodzinach.

Cel strategiczny 2. Zwiększenie zaradności życiowej, samodzielności i aktywności zawodowej mieszkańców

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie kompetencji mieszkańców sprzyjających aktywności i samodzielności	1) Realizacja pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
2. Zmniejszanie barier utrudniających dostęp mieszkańców do aktywizacji zawodowej	2) Współpraca z PUP, pracodawcami i innymi podmiotami w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców gminy, w tym grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez m.in. poradnictwo, kursy i szkolenia, prace społecznie użyteczne i inne formy pomocy.
3. Poprawa warunków socjalno-bytowych osób i rodzin mieszkających w gminie	3) Upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej oraz możliwości uzyskania wsparcia przez osoby planujące prowadzić działalność gospodarczą w ramach spółdzielni socjalnej, fundacji lub stowarzyszenia.
	4) Wspieranie usług opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach, klubach dziecięcych lub u dziennych opiekunów, ułatwiających rodzicom powrót lub wejście na rynek pracy.
	5) Zapewnienie najuboższym mieszkańcom podstawowych warunków egzystencjalnych, w tym szczególnie osobom bezdomnym w zakresie schronienia, posiłków i ubrania.
	6) Działania wspierające powrót do naturalnego życia społecznego osób z niego wyizolowanych, zwłaszcza doświadczających trudności w przystosowaniu się po długotrwałym pobycie w zakładzie karnym.
	7) Usługi na rzecz osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych utratą mieszkania, w tym poprzez prowadzenie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, rozwój mieszkań wspomaganych i treningowych, działania profilaktyczne, treningi samodzielności życiowej, pomoc w utrzymaniu mieszkania, wsparcie środowiskowe, integrację społeczną.
	8) Wspieranie osób przejawiających trudności w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rozwiązywania problemów socjalno-bytowych i finansowych, poprzez organizację poradnictwa, szkoleń i treningów służących nabywaniu umiejętności oraz kształtowaniu odpowiednich postaw.
	9) Udzielanie wsparcia rodzinom i osobom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w szczególności niezaradnym życiowo z powodu niepełnosprawności, rodzinom wielodzietnym i niepełnym, bezdomnym, dotkniętym zdarzeniami losowymi, klęskami żywiołowymi lub ekologicznymi.

	10) Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego, a także innych form służących zapewnieniu niedrogich mieszkań osobom w trudnej sytuacji materialnej i bytowej.
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa i bezrobocia. ▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych. ▪ Liczba bezrobotnych z terenu gminy, w tym m.in. kobiety, długotrwale bezrobotni, bezrobotni do 30 roku życia i powyżej 50 lat. ▪ Liczba dzieci do lat 6 objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie. ▪ Liczba osób objętych programami wychodzenia z bezdomności. ▪ Liczba osób w kryzysie bezdomności objętych usługami społecznymi. ▪ Liczba mieszkań komunalnych i lokali socjalnych w zasobach gminy.	
Okres realizacji	2026-2030
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie godnych warunków bytowych mieszkańcom i ich rodzinom oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego. • Zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych ubóstwem, problemami mieszkaniowymi, bezdomnością. • Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, w szczególności poprzez zniwelowanie barier utrudniających dostęp do rynku pracy osobom w szczególnie trudnej sytuacji. • Ograniczenie skali długotrwałego bezrobocia i długotrwałego korzystania z pomocy społecznej. • Zwiększenie potencjału, aktywności zawodowej i mobilności mieszkańców.

Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale chorujących oraz seniorów

Cele operacyjne	Kierunki działań
<p>1. Zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej oraz edukacyjnej osób niepełnosprawnościami, długotrwale chorujących oraz seniorów</p> <p>2. Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p> <p>3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale chorujących oraz seniorów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Organizacja, inicjowanie i wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i fizycznej, takich jak spotkania edukacyjne, warsztaty, wykłady, zajęcia rozwijające zainteresowania itp. 2) Wsparcie psychologiczne i poradnictwo specjalistyczne dostosowane do potrzeb osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. 3) Rozwój usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych, sąsiedzkich, usług asystenta osoby z niepełnosprawnością i osoby starszej, teleopieki. 4) Tworzenie oferty usług społecznych wspierających osoby wymagające wsparcia w ich środowiskach, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb, takich jak np. pomoc przy codziennych czynnościach, wsparcie w utrzymaniu sprawności fizycznej, rehabilitacja, pakiet pomocowy, usługi transportowe. 5) Usługi dla opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, m.in. poprzez szkolenia, pomoc psychologiczną, poradnictwo, opiekę wytchnieniową. 6) Rozwój ośrodków wsparcia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, takich jak np. dzienny dom pobytu, środowiskowy dom samopomocy, klub seniora. 7) Zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych zapewniających usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych. 8) Dążenie do likwidacji barier architektonicznych utrudniających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym, w tym barier w budynkach użyteczności publicznej. 9) Wsparcie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez m.in. realizację nauczania indywidualnego, zaangażowanie nauczycieli wspomagających, dowożenie dzieci i młodzieży do specjalistycznych placówek.

	10) Organizowanie kampanii informacyjnych, spotkań, wykładów i prelekcji mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych, chorób cywilizacyjnych oraz budowanie postaw szacunku i solidarności.
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby. ▪ Liczba zorganizowanych form aktywności skierowanych do osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych. ▪ Liczba osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu korzystających z usług społecznych, takich jak usługi opiekuńcze, asystent osobisty, teleopieka i inne. ▪ Liczba opiekunów faktycznych korzystających z usług społecznych. ▪ Liczba dzieci z niepełnosprawnością objętych wsparciem w placówkach oświatowych. ▪ Liczba funkcjonujących ośrodków wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów / Liczba osób korzystających.	
Okres realizacji	2026-2030
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości życia i możliwie najpełniejsze zaspokojenie potrzeb egzystencjalnych i wyższego rzędu oraz dostęp do usług społecznych dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i chorujących oraz ich rodzin. • Rozwój środowiskowych form wsparcia, w tym usług opiekuńczych, asystenckich, pomocy sąsiedzkiej, wolontariatu. • Zwiększenie aktywności osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i chorujących, szczególnie w sferze edukacyjnej, społecznej i obywatelskiej. • Poprawa dostępności przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonej sprawności i różnych rodzajach niepełnosprawności.

Cel strategiczny 4. Zmniejszenie skali problemów zdrowotnych oraz dysfunkcji społecznych, w tym przemocy domowej i uzależnień

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze zdrowia i dysfunkcji	1) Realizacja kampanii i akcji społecznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych, w szczególności w zakresie zdrowia, profilaktyki uzależnień, przemocy domowej.
2. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych, prewencyjnych i kompensacyjnych w obszarze dysfunkcji społecznych	2) Organizacja treningów kompetencji rodzicielskich dla rodziców oraz treningów umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży, służących zwiększaniu ich kompetencji. 3) Organizacja różnego rodzaju form aktywności dzieci i młodzieży, w tym poprzez funkcjonowanie miejsc aktywności młodzieży, zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne rozwijające zainteresowania, wolontariat młodzieży, zajęcia integracyjne dla całych rodzin.
3. Zwiększenie dostępu osób i rodzin do pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy domowej i uzależnień	4) Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, a także szkoleń przygotowujących realizatorów i trenerów; 5) Realizacja działań profilaktycznych opartych na wiedzy z wykorzystaniem strategii wiodących takich jak: praca z rodzicami, rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców, wsparcie mentorów, rozwijanie umiejętności życiowych, edukacja normatywna, budowanie więzi ze szkołą i innymi instytucjami społecznymi, strategia interwencji w grupach ryzyka oraz minimalizowanie szkód zdrowotnych i społecznych.
4. Wzmocnienie oddziaływań w obszarze promocji zdrowia, profilaktyki i edukacji zdrowotnej, w tym wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego	6) Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami lub już doświadczających poważnych problemów, a także podejmowanie działań interwencyjnych, terapeutycznych i kompensacyjnych. 7) Zapewnianie poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego, możliwości tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami doświadczającymi uzależnień bądź przemocy, w tym poprzez działalność punktu konsultacyjnego. 8) Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym. 9) Upowszechnianie informacji z wykorzystaniem materiałów drukowanych, mediów, bezpośrednich spotkań ze specjalistami

	<p>i innych środków przekazu na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby doświadczające przemocy, uzależnione i ich rodziny.</p> <p>10) Realizacja usług społecznych w obszarze promocji zdrowia takich jak poradnictwo specjalistyczne, rehabilitacja (np. w sytuacji zdarzenia losowego), wsparcie psychologiczne i psychiatryczne, interwencja kryzysowa.</p> <p>11) Współpraca z Centrami Zdrowia Psychicznego, POZ i podmiotami ekonomii społecznej, działającymi w obszarze promocji zdrowia.</p>
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy domowej. ▪ Liczba zrealizowanych programów edukacyjno-profilaktycznych. ▪ Liczba kampanii społecznych, zrealizowanych przez gminę lub w których gmina wzięła udział. ▪ Liczba osób, wobec których GKRPA wnioskuje o zastosowanie leczenia odwykowego. ▪ Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty. ▪ Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty.	
Okres realizacji	2026-2030
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zdrowia, uzależnień, przemocy. • Zapewnienie dostępu osobom i rodzinom zagrożonym lub doświadczającym przemocy oraz uzależnień do kompleksowych form wsparcia. • Ograniczenie negatywnych zjawisk oraz skutków dysfunkcji, takich jak np. rozpad rodziny, choroby somatyczne i depresje, próby samobójcze, ucieczki młodych ludzi z domów. • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i zapewnienie lepszego dostępu do usług promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. • Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 5. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców oraz partycypacji obywatelskiej

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Tworzenie warunków aktywności społecznej mieszkańców. 2. Wzmocnienie partycypacji obywatelskiej i integracji mieszkańców 3. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z mieszkańcami i ich organizacjami na rzecz dobra wspólnego	1) Organizowanie społeczności lokalnej poprzez m.in. środowiskową pracę socjalną, organizację społeczności lokalnej, animację społeczną, organizację i promocję wolontariatu. 2) Realizacja zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej, zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego, prawa zamówień publicznych lub innych trybów przewidzianych przepisami prawa. 3) Rozwój współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi poprzez m.in. włączanie ich przedstawicieli do zespołów opiniodawczych i konsultacyjnych, organizację wspólnych spotkań i warsztatów, konsultacje społeczne. 4) Rozwój lokalnych sieci wsparcia oraz wzmocnianie więzi społecznych. 5) Upowszechnianie informacji o działaniach i zamierzeniach samorządu gminy i organizacji współpracujących, w tym o ważnych dla społeczności wydarzeniach. 6) Wykorzystywanie różnych form konsultacji społecznych z mieszkańcami przy podejmowaniu przez władze gminy decyzji w sprawach ważnych dla społeczności. 7) Wspieranie rozwoju Młodzieżowej Rady Gminy i Rady Seniorów oraz innych rad i ciał doradczych, reprezentujących interesy i potrzeby różnych grup społecznych i organizacji tworzonych przez mieszkańców. 8) Bieżące diagnozowanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców gminy.
Wskaźniki realizacji działań	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały dotacje na realizację zadań publicznych. ▪ Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych w zespołach doradczych, opiniodawczych, konsultacyjnych i in. ▪ Liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych z mieszkańcami. ▪ Liczba podmiotów ekonomii społecznej realizujących usługi społeczne na rzecz mieszkańców na zlecenie gminy.	
Okres realizacji	2026-2030

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, w tym w ramach miejscowości, grup nieformalnych i organizacji pozarządowych. • Zwiększenie udziału obywateli w życiu publicznym i ich zaangażowania w sprawy lokalne. • Zwiększenie zakresu współpracy z podmiotami ekonomii społecznej w gminie. • Wzmocnienie potencjału lokalnych podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców gminy.
--	--

Cel strategiczny 6. Rozwój lokalnej polityki społecznej

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Wzmocnienie kompetencji osób zaangażowanych w realizację Strategii. 2. Zwiększenie efektywności działań w zakresie planowania i realizacji gminnej polityki społecznej	1) Udział osób zaangażowanych w realizację Strategii w szkoleniach, kursach, warsztatach, seminariach, konferencjach, wizytach studyjnych i innych formach edukacji w obszarach związanych ze Strategią. 2) Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się m.in. uzależnieniami, przemocą domową oraz interwencją kryzysową w postaci np. superwizji, pomocy psychologicznej, szkoleń z zakresu wypalenia zawodowego i przeciwdziałania stresowi. 3) Działania na rzecz zwiększenia wiedzy i kompetencji pracowników w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych, takich jak np. pandemia, wojna i in. 4) Poszukiwanie i wdrażanie nowych rozwiązań w obszarze aktywizacji społecznej oraz rozwoju lokalnego, uwzględniających doświadczenia innych gmin oraz partnerów zagranicznych. 5) Rozwijanie współpracy partnerskiej gminy z podmiotami ekonomii społecznej.
Wskaźniki realizacji działań <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób biorących udział w różnych formach edukacyjnych w obszarach związanych z realizacją Strategii. ▪ Liczba specjalistów objętych wsparciem, w tym superwizją, szkoleniami, wsparciem psychologicznym. ▪ Liczba pracowników przeszkolonych w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych.	
Okres realizacji	2026-2030
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	<ul style="list-style-type: none"> • Więcej instytucji i organizacji aktywnie angażujących się w realizację Strategii. • Skuteczniejsze rozpoznawanie oraz zaspokojenie zmieniających się potrzeb społecznych. • Zwiększenie kompetencji kadr instytucji i organizacji zaangażowanych we wdrażanie Strategii. • Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług społecznych i pełniejsze zaspokojenie ich potrzeb.

6. Sposób realizacji Strategii

6.1. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej

W świetle uwarunkowań ustawowych strategia powinna określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie. Usługi wskazane w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zawierają się w następujących obszarach: 1) polityki prorodzinnej, 2) wspierania rodziny, 3) systemu pieczy zastępczej, 4) pomocy społecznej, 5) promocji i ochrony zdrowia, 6) wspierania osób niepełnosprawnych, 7) edukacji publicznej, 8) przeciwdziałania bezrobociu, 9) kultury, 10) kultury fizycznej i turystyki, 11) pobudzania aktywności obywatelskiej, 12) mieszkalnictwa, 13) ochrony środowiska, 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w sferze zadań publicznych wymienia między innymi zadania w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej; udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym; działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. W związku z uchwaleniem ustawy o ekonomii społecznej dodane zostało również zadanie w zakresie działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Usługi społeczne i zadania publiczne, zlecane w trybie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie obejmują aktualnie zadania wskazane w programie współpracy. W najbliższych latach kontynuowane będzie ich zlecenie.

6.2. Koordynacja wdrażania Strategii

W świetle ustawy o pomocy społecznej, realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak jej opracowanie, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Znaczna część kierunków działań zaplanowanych w Strategii mieści się

w zadaniach jednostek organizacyjnych Gminy Redzikowo oraz podmiotów ekonomii społecznej. Zasadniczą rolę w zakresie planowania oraz podejmowania decyzji strategicznych będą odgrywały władze Gminy – Wójt oraz Rada Gminy, natomiast instytucją koordynującą działania związane z wdrażaniem Strategii będzie Centrum Usług Społecznych Gminy Redzikowo.

Strategia jest wieloletnim dokumentem planistycznym, w związku z czym należy wziąć pod uwagę, że w wyniku zmian społeczno-ekonomicznych niektóre jej zapisy mogą stać się nieaktualne jeszcze przed końcem okresu jej obowiązywania. W takiej sytuacji należy podjąć decyzję o jej aktualizacji bądź o opracowaniu nowej Strategii, uwzględniającej nowe uwarunkowania prawne, programowe, społeczne czy ekonomiczne.

Aktualizacja dokumentu, przeprowadzana w trybie, w jakim uchwalona została Strategia, będzie konieczna tylko w przypadku gdy zmianie ulegną obszary priorytetowe i cele strategiczne dokumentu. W pozostałych przypadkach decyzja o aktualizacji zostanie podjęta przez koordynatora wdrażania Strategii. Aktualizacji Strategii nie wymagają natomiast zmiany w katalogu działań służących realizacji celów, ponieważ z założenia jest to katalog otwarty, wykorzystywany w zależności od aktualnych potrzeb oraz umożliwiający realizację innych przedsięwzięć, niż w nim wymienione, o ile wpisują się w cele Strategii. Nie wymagają jej także zmiany i modyfikacje wskaźników, służących monitoringowi działań. Jeżeli w procesie wdrażania Strategii zostanie zidentyfikowana potrzeba rozszerzenia zakresu lub przeformułowania wybranych wskaźników, możliwe jest wprowadzenie zmian bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile zmiany te będą służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii.

6.3. Ramy finansowe

Z uwagi na szeroki i różnorodny katalog działań planowanych do realizacji w ramach Strategii, należy w głównych źródłach jej finansowania uwzględnić środki pochodzące z różnych źródeł, w tym dostępne nie tylko dla gmin, ale także innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Będą to w szczególności środki krajowe, a także unijne oraz granty i środki prywatne.

Jako główne źródło finansowania należy wskazać budżet gminy. W świetle art. 7 *Ustawy o samorządzie gminnym* do zadań własnych gminy należy zaspokajanie potrzeb zbiorowych wspólnoty, w tym m.in. w sprawach ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, gminnego budownictwa mieszkaniowego, edukacji publicznej, kultury, polityki prorodzinnej, bezpieczeństwa obywateli czy współpracy ze społecznościami lokalnymi. Zadania te wykonywane są przez jednostki organizacyjne i pomocnicze gminy jako ich zadania statutowe, stanowiąc jednocześnie urzeczywistnienie założeń Strategii, w takim zakresie, w jakim zostało to zaplanowane. Pewien zakres działań jest ponadto możliwy do realizacji komplementarnie lub nawet wspólnie przez Samorząd Gminy, Powiatu oraz Województwa, a także inne jednostki – na podstawie zawieranych pomiędzy nimi porozumień.

Istotnym źródłem finansowania zadań jest budżet państwa. Obejmuje ono zarówno transfery w postaci subwencji ogólnej jak i dotacji celowych, z których niektóre trzeba pozyskać startując

w konkursach. W tej kategorii mieszczą się bowiem programy rządowe oraz programy ministerstw, takie jak np. Program Osłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej”. Od 2019 roku jednym ze źródeł finansowania działań na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest Fundusz Solidarnościowy. W jego ramach są realizowane programy takie jak „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Opieka wytchnieniowa” oraz „Centra opiekuńczo-mieszkalne”.

Istotne źródło finansowania stanowią także środki z Funduszy Europejskich w perspektywie 2021-2027, dostępne na szczeblu krajowym i regionalnym, w tym szczególności w obszarze włączenia społecznego, rynku pracy czy edukacji.

Z uwagi na to, że Strategia zakłada aktywny udział społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych, a także partnerstwa służące efektywniejszej realizacji polityki społecznej, ważnym źródłem finansowania będą dotacje i granty dostępne dla trzeciego sektora. Wśród nich są programy rządowe i ministerialne (np. Aktywni+), a także programy Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, takie jak np. Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO.

Określenie bardziej precyzyjnych ram finansowych planowanych kierunków działań nie wydaje się obecnie możliwe ani celowe, szczególnie ze względu na szeroki zakres tematyczny dokumentu, długi okres jego obowiązywania oraz konkursowy charakter większości programów pomocowych, który z punktu widzenia podmiotów realizujących przekłada się na incydentalność wsparcia. Adekwatne do potrzeb kosztorysy będą tworzone w momencie planowania rocznego i aktualizacji budżetu gminy (w tym planów finansowych jednostek), a także opracowywania programów i projektów uszczegółwiających założenia Strategii.

6.4. Monitoring Strategii

Monitoring jest podstawą sprawozdawczości, zarządzania zmianą oraz ewaluacji Strategii. Dane zebrane w jego trakcie są analizowane, a następnie opracowywane w formie sprawozdań przeznaczonych zarówno na potrzeby wewnętrzne, jak i raportów prezentowanych opinii publicznej. Wypracowane wnioski i rekomendacje wspomagają proces decyzyjny oraz zarządzanie informacjami, ułatwiając znajdowanie rozwiązań w sytuacjach, kiedy zostaną zidentyfikowane odchylenia od pierwotnych założeń. Ponadto monitoring uzupełniony okresową ewaluacją może stać się źródłem cennych wskazówek dla działań korygujących i usprawniających, a także aktualizacji przyjętych planów.

Wskaźniki realizacji działań, które będą podlegać monitoringowi zostały wskazane przy celach i kierunkach działań. Przewiduje się prowadzenie monitoringu *Strategii* corocznie – za każdy zakończony rok kalendarzowy wdrażania Strategii. Raporty z monitoringu Strategii powinny zawierać osiągnięte wartości wskaźników oraz opis zrealizowanych działań, a także wnioski i rekomendacje dla dalszej realizacji Strategii. Przedmiotem monitoringu będą wskaźniki, odnoszące się do kierunków niezbędnych działań, które zostały przyporządkowane poszczególnym obszarom Strategii.

Spis tabel

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024	11
Tabela 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024	13
Tabela 3. Wybrane wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Redzikowo w latach 2022-2024	13
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w Gminie Redzikowo w latach 2022-2024 ...	14
Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie słupskim w latach 2022-2025	14
Tabela 6. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025	15
Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025	16
Tabela 8. Bezrobotni w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025	18
Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Redzikowo w latach 2023-2025	26

Spis wykresów

Wykres 1. Zmiany liczby ludności Gminy Redzikowo w latach 2022-2024	11
Wykres 2. Ludność Gminy Redzikowo według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024 (w %).....	12
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2023-2025	19
Wykres 4. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2023-2025	20
Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2023-2025	20
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu niepełnosprawności w latach 2023-2025	22
Wykres 7. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2023-2025	22
Wykres 8. Rodziny z dziećmi w Gminie Redzikowo według Narodowego Spisu Powszechnego 2021	25
Wykres 9. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w Gminie Redzikowo w 2025 roku..	26
Wykres 10. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025	27
Wykres 11. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2023-2025	27
Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2023-2025	30

UZASADNIENIE

1) Przedstawienie istniejącego stanu

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, 1302, z 2026 r. poz. 26, 203), zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

2) Wyjaśnienie potrzeb i celu podjęcia uchwały

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

3) Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Dotychczasowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych była przyjęta na lata 2016 – 2025. Wprowadzenie nowej strategii rozwiązywania problemów społecznych to kluczowy krok dla samorządu, który pozwala na przejście od działań doraźnych do planowej i skutecznej polityki społecznej. Główny cel Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026 – 2030 ukierunkowany jest na „Kreowanie warunków wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Redzikowo poprzez zapewnianie dostępu do kompleksowych usług społecznych, adekwatnych do ich potrzeb.

4) Charakterystyka przewidywanych skutków społecznych i gospodarczych.

Realizacja Strategii pozwala na lepsze zarządzanie dostępnymi zasobami finansowymi i ludzkimi, kierując je tam, gdzie są najbardziej potrzebne. Strategia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia samodzielności i integracji społecznej. Sprzyja aktywizacji społeczności lokalnej oraz budowaniu więzi i solidarności między mieszkańcami.

5) Skutki finansowe związane z wejściem w życie uchwały

Realizacja Strategii finansowana będzie z różnych źródeł (środki gminy, pozyskane środki z funduszy zewnętrznych tj. programy rządowe, pozarządowe, środki unijne), poszczególne działania realizowane będą w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych budżetach poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy.